

UCHWAŁA NR
RADY GMINY
JANÓW PODLASKI
z dnia

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021 - 2023.

Na podstawie art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r, poz. 821.) Rada Gminy w Janowie Podlaskim uchwala, co następuje:

§ 1

Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021 – 2023, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Janów Podlaski.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Zgodnie z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny. W świetle założeń ustawy pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji (pomoc społeczna, szkoła, sąd, policja). Konsekwencją powyższego zapisu jest wprowadzenie trzyletniego programu wspierania rodziny w Gminie Janów Podlaski na lata 2021-2023. Priorytetem będzie prowadzenie działań profilaktycznych i osłonowych tak, aby zapobiegać marginalizacji i społecznemu wykluczeniu mieszkańców.

Działania na rzecz rodziny to czynności skierowane do poszczególnych jej członków oraz kampanie prowadzone na rzecz całej wspólnoty. Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest skordynowane wsparcie dzieci i rodzin, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, mających na celu przywrócenie im zdolności do prawidłowego wypełniania tych funkcji, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie również w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną. Ma to na celu pomoc w odzyskaniu przez rodziców funkcji opiekuńczych tj. umożliwienie dziecku powrotu do środowiska rodzinnego. Przyjęte w ramach Programu zadania są spójne zarówno z ustawą z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej, ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawą z dnia 5 listopada 2016 roku o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem", ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawą z dnia 25 lutego 1964r Kodeks rodzinny i opiekuńczy, ustawą z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich, ustawą z dnia 4 lutego 2011r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Janów Podlaski na lata 2014-2020.

Projekt

Załącznik
do uchwały Nr
Rady Gminy Janów Podlaski
z dnia

**GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
na lata 2021- 2023**

I WSTĘP

Rodzina jest najważniejszą i podstawową grupą społeczną, na której opiera się całe społeczeństwo. Jest naturalnym środowiskiem życia dziecka. Wywiera największy wpływ na jego zachowanie, stosunek do innych ludzi, przekazuje dziecku system norm i wartości, tradycje – ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest pierwszym i podstawowym środowiskiem wychowawczym dziecka. To tutaj nabywa ono wiedzy o otaczającym je świecie. Uczy się wyrażać swoje uczucia (lęk, obawa, zadowolenie, gniew) oraz wartościować co jest dobre, a co złe. Prawidłowo funkcjonująca rodzina może skutecznie przeciwdziałać niekorzystnym zjawiskom zarówno w okresie dzieciństwa jak i w okresie dojrzewania dzieci.

Coraz więcej rodzin nie potrafi stawiać czoła potencjalnym zagrożeniom i niebezpieczeństwom jakie niesie za sobą współczesność. Współczesne rodziny coraz częściej borykają się z różnymi problemami i trudnościami w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych. Rozpad rodziny, niewydolność wychowawcza, zanikanie poczucia bezpieczeństwa, narastanie konfliktów powodują wzrost zjawisk negatywnych, które wymagają ingerencji z zewnątrz angażując siły i środki społeczne. Długoletnie przebywanie rodziny w sytuacji kryzysowej może spowodować całkowite zerwanie więzi rodzinnych i umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej.

Mając na względzie fakt, że rodzina biologiczna jest najbardziej sprzyjającą w prawidłowym rozwoju dziecka należy zadbać o to, aby pozostawało w niej jak najdłużej. Tylko dzięki wczesnej, intensywnej i profesjonalnej pracy wszystkich instytucji i służb zobligowanych do podejmowania działań na rzecz rodziny możliwe będzie przeciwdziałanie czynnikom dezintegrującym rodziny.

Zadania własne gminy związane ze wspieraniem rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Do zadań własnych Gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym odpowiednio:
 - a) 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej
 - b) 30% dziecka w drugim roku
 - c) 50% w trzecim roku i w latach następnych.;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej

trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy;

Wspieranie rodziny prowadzone jest w formie pracy z rodziną lub pomocy w opiece i wychowaniu dziecka za jej zgodą i aktywnym udziałem. Ustawa zakłada iż rodzina może otrzymać wsparcie poprzez działania:

- instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny
- placówek wsparcia dziennego
- rodzin wspierających, które przy współpracy asystenta rodziny świadczą pomoc w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego czy też kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej od 1.01.2015 roku gmina ma obowiązek zatrudnienia asystenta rodziny. Asystent rodziny niezależnie od pracowników socjalnych zajmuje się wyłącznie pracą z rodziną. Celem jego pracy jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci

Gmina Janów Podlaski od kilku lat prowadzi działania na rzecz wspierania rodziny m.in poprzez realizację działań podejmowanych przez jednostki organizacyjne i instytucje działające na terenie gminy. Dokonano wstępnej diagnozy potrzeb i problemów rodzin z terenu gminy Janów Podlaski, ustalono zasoby środowiska lokalnego, zatrudniono asystenta rodziny, podejmowane są działania mające na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym, prowadzone jest poradnictwo oraz działania edukacyjne.

Działania na rzecz wspierania rodziny realizowane były nie tylko w ramach gminnego programu wspierania rodziny, ale również gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie, gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz w ramach realizacji zadań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Realizowane były we współpracy z placówkami oświatowymi, sądem wydziałem Rodzinny i Opiekuńczy, kuratorami sądowymi, PCPR, Gminnym Ośrodkiem Kultury, Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym i Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Gminny Program Wspierania Rodziny jest kontynuacją wcześniejszych działań. Jego podstawowym założeniem jest zintegrowane wsparcie dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do funkcjonowania , poprzez wzmocnienie roli i funkcji rodziny, rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych oraz zapewnienie bezpieczeństwa dziecku i rodzinie: szczególnie w sytuacji, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną w celu umożliwienia mu powrotu do tej rodziny. Jednocześnie należy pamiętać, że żaden "pomagacz" nie zmieni drugiego człowieka, ale może stworzyć relacje poprzez które drugi człowiek będzie się zmieniał.

Program ma charakter zróżnicowany, zarówno profilaktyczny jak i interwencyjny, w zależności od celów i poszczególnych zadań prowadzących do ich realizacji.

II. PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r., poz. 821.);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876.);
- Ustawa z dnia 5 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" (Dz.U z 2020 r. poz 1329)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2020r., poz. 218 z późn.zm.);

- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2020 r., poz. 2277 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r., poz. 2050.);
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964r.-Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2020r., poz. 1359);
- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz.U. z 2018r., poz. 969);
- Ustawa z dnia 4 lutego 2011r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz.U. z 2020r., poz. 326 z późn.zm.);

II. DIAGNOZA POTRZEB I PROBLEMÓW RODZINY

Dane dotyczące diagnozy potrzeb i problemów rodzin w gminie Janów Podlaski zostały opracowane na podstawie:

- Raportu z badania „Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych przeprowadzonej w listopadzie 2020 r. na terenie gminy Janów Podlaski,
- Informacji i sprawozdań dotyczących problematyki uzależnień będących w posiadaniu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Janowie Podlaskim
- Informacji Komisariatu Policji w Janowie Podlaskim
- Informacji pozyskanych z Sądu Rejonowego w Białej Podlaskiej
- Informacji pozyskanych z PUP w Białej Podlaskiej
- Informacji pozyskanych z Placówek Oświatowych

1. Ogólna charakterystyka Gminy

Zgodnie z danymi demograficznymi, na przestrzeni ostatnich lat liczba ludności w gminie spada. W 2019 roku zamieszkiwały ją 5229 osoby, z czego 60,1% stanowili mieszkańcy w wieku produkcyjnym. Wstępuje ujemny przyrost naturalny (mniej osób się rodzi niż umiera) i ujemne saldo migracji (więcej osób wyjeżdża z gminy niż się w niej osiedla).

Stopa bezrobocia w 2019 roku wyniosła 7,2 % i była niższa niż ogółem w powiecie. W drugim kwartale 2020 roku zarejestrowane były 240 osoby bezrobotne, z czego 26 miało prawo do zasiłku.

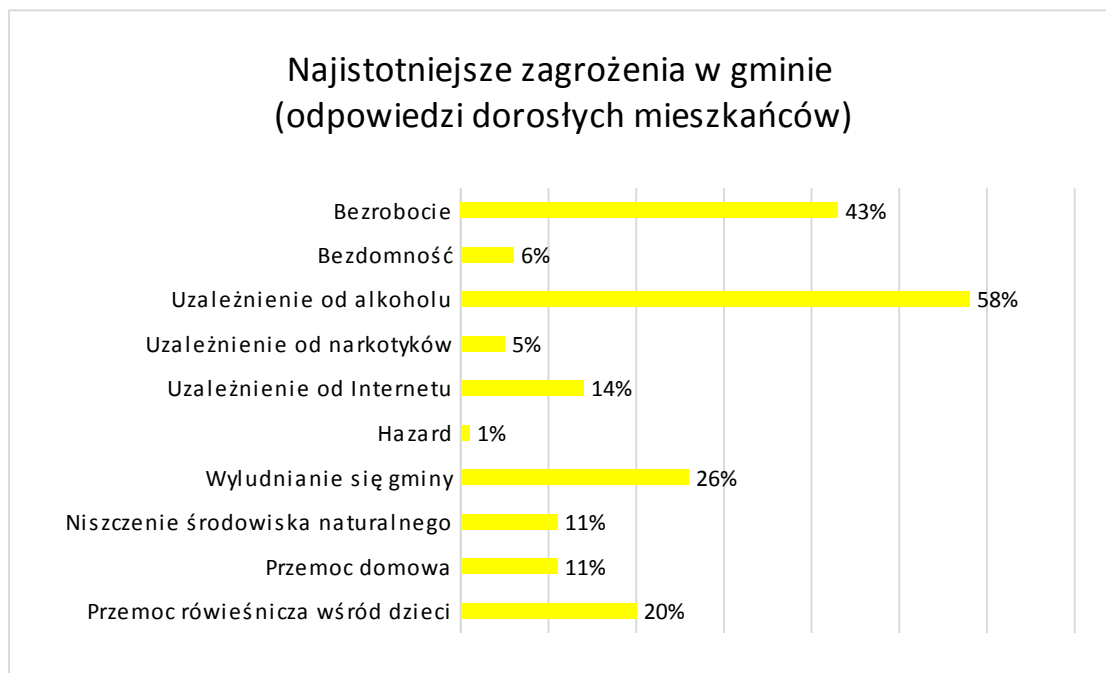
Uchwałą Rady Gminy Janów Podlaski ustanowiony został na lata 2019 – 2023 Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie. W skład Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie wchodzi przedstawiciele ośrodka pomocy społecznej, GKRPA, służby zdrowia, policji, oświaty, sądu rejonowego oraz prokuratury rejonowej. Zespół prowadzi działalność informacyjną, diagnozuje problem przemocy w rodzinie, podejmuje działania przeciwdziałające temu zjawisku w środowisku oraz interwencje skierowane do osób doświadczających i stosujących przemoc domową. W 2019 roku odbyły się 4 posiedzenie Zespołu. Powołano 25 grup roboczych, które spotykały się łącznie 64 razy w związku z prowadzeniem procedury Niebieskich Kart. 6 osób uwikłanych w przemoc skorzystało ze wsparcia psychologicznego, prowadzono pracę socjalną i monitoring sytuacji rodzinnej w przypadku wszystkich zgłoszeń, skierowano 1 wniosek do prokuratury oraz 1 wniosek do GKRPA o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego. W porównaniu do 2018 roku zidentyfikowana skala problemu przemocy domowej jest większa (wzrost liczby rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty z 16 (50 osób) do 25 (81 osób)). Najczęstszym rodzajem przemocy w rodzinie jest przemoc psychiczna. Według badania ankietowego w szkołach ponadpodstawowych, 1/3 młodzieży doświadcza przemocy fizycznej na terenie szkoły, a 52% - przemocy psychicznej. Z pomocy materialnej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2019 roku skorzystało 8 rodzin z problemem alkoholowym. Prowadzony jest Punkt Informacyjno – Doradczy Poradnictwa Specjalistycznego.

W celu dostarczania alternatywnych, korzystnych dla zdrowia dzieci i młodzieży sposobów spędzania czasu wolnego, w szkołach proponowane są zajęcia dydaktyczno - wyrównawcze oraz rozwijające zainteresowania. Zajęcia pozaszkolne oferuje Gminny Ośrodek Kultury oraz Klub Sportowy Janowia. Na terenie gminy prowadzony jest także szereg działań profilaktycznych, takich jak koncerty, spektakle, warsztaty oraz zajęcia profilaktyczne dla uczniów a także szkolenie rady pedagogicznej i wywiadówki profilaktyczne dla rodziców. Realizowano rekomendowane przez PARPA programy profilaktyczne „Cukierki” oraz „Noe”.

2. Percepcja skali zagrożeń społecznych w gminie

Dorośli mieszkańcy jako najistotniejsze wyzwania stojące przed gminą uznają uzależnienie od alkoholu (58% wskazań) i bezrobocie (43%). Co czwarta osoba wymienia także wyludnianie się gminy, a co piąta – przemoc rówieśniczą. Za mniej poważne problemy uznane zostały: bezdomność (6%), uzależnienie od narkotyków (5%) i Internetu (14%), hazard (1%) oraz niszczenie środowiska naturalnego i przemoc domowa (po 11% odpowiedzi).

W ankiecie wzięło udział 200 dorosłych mieszkańców gminy – 85% kobiet i 15% mężczyzn w wieku od 26 do 67 lat (przeciętnie 40 lat). 54% respondentów posiada wykształcenie wyższe, 29% - średnie, a 12% - zawodowe. Nieliczne osoby deklarują wykształcenie podstawowe (3%) oraz niepełne średnie (2%). 78% ankietowanych jest obecnie aktywnych zawodowo. Jeśli chodzi o ich stan cywilny, to 78% jest w związku małżeńskim, a 5% jest stanu wolnego. 6% badanych deklaruje związek nieoficjalny, a 7% jest po rozwodzie. 4% ankietowanych stanowili wdowcy lub wdowy.

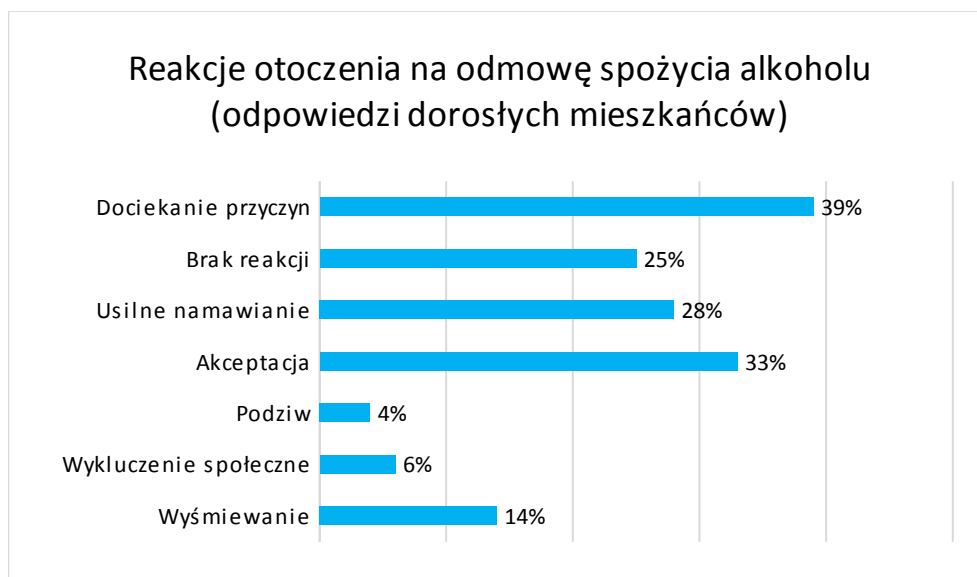
3. Spożywanie alkoholu

27% ankietowanych nigdy nie spożywa alkoholu. 55% dorosłych sięga po niego sporadycznie – nie częściej niż raz w miesiącu, a 15% - około raz w tygodniu. Podczas standardowej okazji ankietowani najczęściej spożywają 1 lub 2 porcje alkoholu (77%), a co piąta osoba wypija za jednym razem 3 lub 4 porcje alkoholu. Najczęściej spożywane jest wino (54%), a w dalszej kolejności piwo

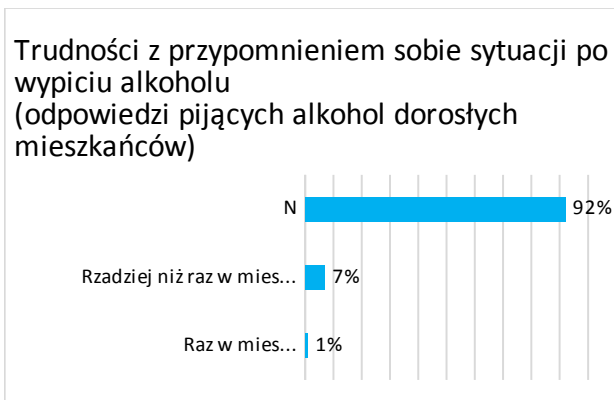
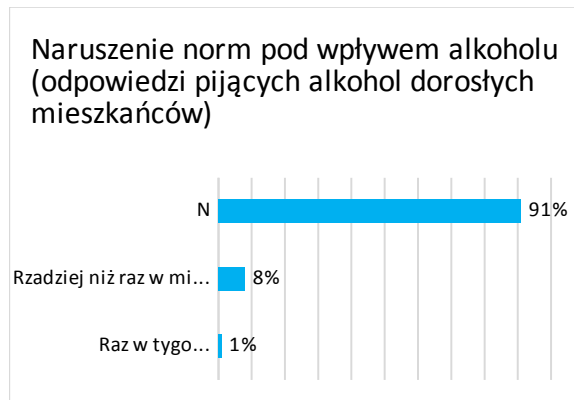
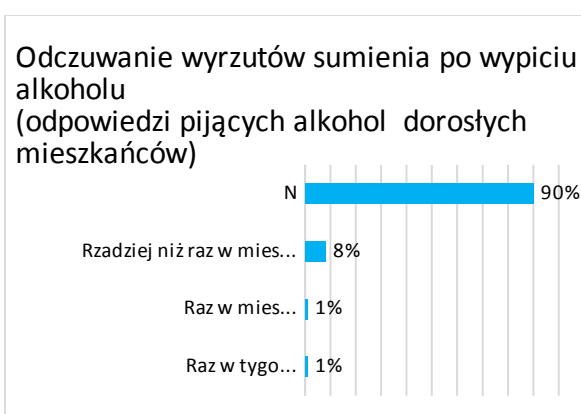
(34%) i wódka (12%). 9% respondentów w ciągu ostatniego roku ktoś bliski doradzał ograniczenie spożywania alkoholu.

W przypadku odmowy picia alkoholu w towarzystwie, najczęściej zdaniem ankietowanych, można spotkać się z wypytywaniem o przyczyny takiej decyzji (39%), ale także z akceptacją (33%). 28% wskazuje na usilne namawianie, a 25% - brak reakcji. 14% twierdzi, że odmowa spożywania alkoholu spotyka się z wyśmianiem przez towarzystwo. Znacznie rzadziej zdarza się okazywanie podziwu lub wykluczenie z grupy.

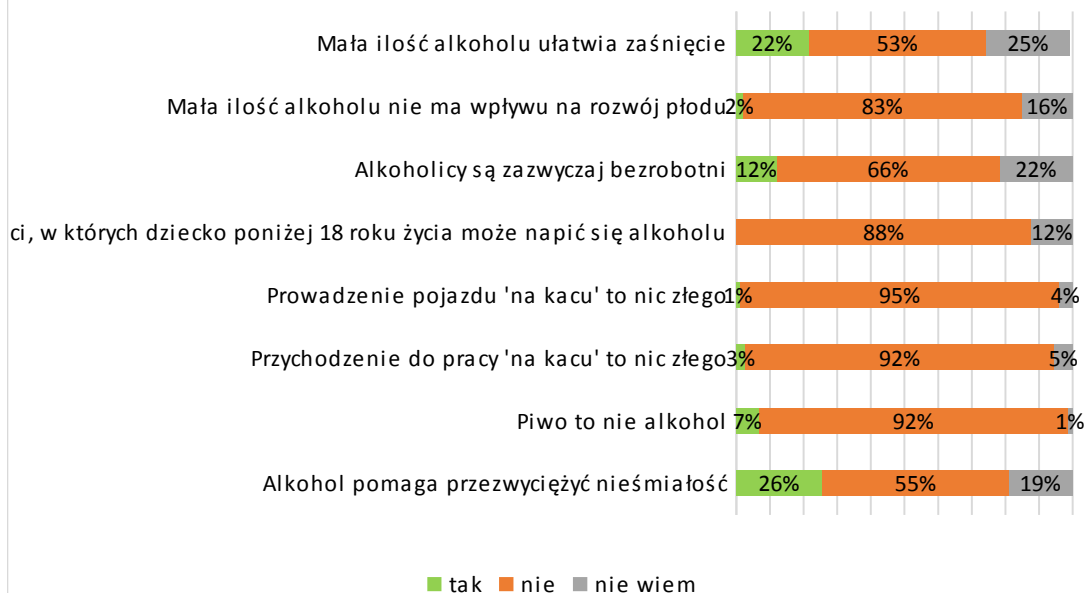
Jeśli chodzi o wskaźniki ryzykownego spożywania alkoholu, to 7% ankietowanych miało w ostatnim roku przynajmniej raz poczucie utraty kontroli nad spożywaniem alkoholu po jego rozpoczęciu, a co dziesiąty odczuwał wyrzuty sumienia po spożywaniu alkoholu. 9% przyznało, że pod wpływem alkoholu uczestniczyli w sytuacji naruszenia norm społecznych, zaś 8% nadużyło alkoholu do tego stopnia, że nie pamiętają późniejszych wydarzeń. Ogólnie, około 10% respondentów przejawiało w ostatnim roku ryzykowny styl spożywania alkoholu.

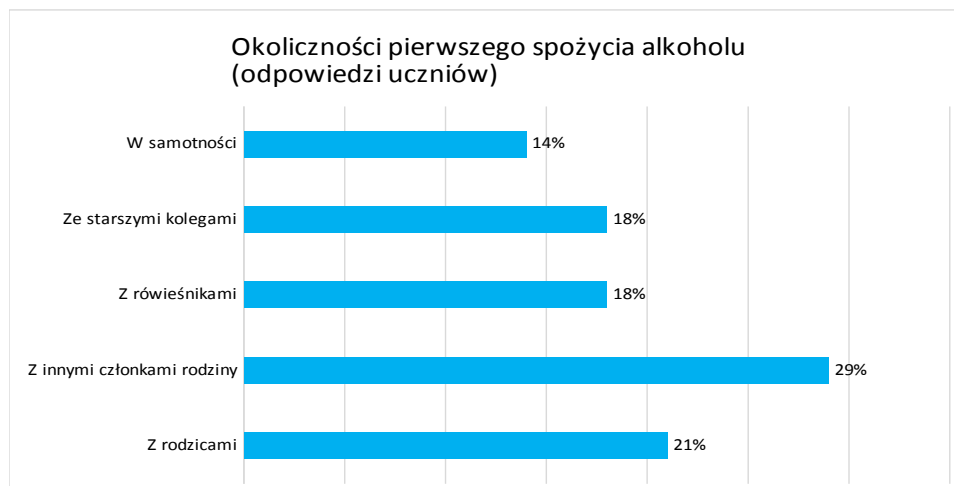
Aż 38% dorosłych mieszkańców gminy biorących udział w badaniu twierdzi, że osobiście spotkała się z sytuacją prowadzenia pojazdu w stanie nietrzeźwości. 4% przyznaje, że im samym się zdarzyło usiąść za kierownicą po spożyciu alkoholu. 43% dostrzega problem sprzedaży napojów alkoholowych niepełnoletniej młodzieży w okolicznych punktach.

Powyżej 90% respondentów wyraża zdecydowany sprzeciw wobec prowadzeniu pojazdów czy przychodzenia do pracy na kacu. 22% upatruje w alkoholu sposobu na łatwiejsze zaśnięcie, a 26% - na przezwyciężenie nieśmiałości w towarzystwie. Pomimo, że występuje dość wyraźna jednomyślność, to w przypadku pytań o wpływ alkoholu na płód oraz dopuszczalność spożywania alkoholu przez niepełnoletnie osoby, około 1/8 osób nie ma sprecyzowanej opinii, co może zwiększać prawdopodobieństwo niekorzystnych dla zdrowia wyborów. Szczegóły zaprezentowano na poniższym wykresie.

Opinie na temat alkoholu (odpowiedzi pijących alkohol dorosłych mieszkańców)

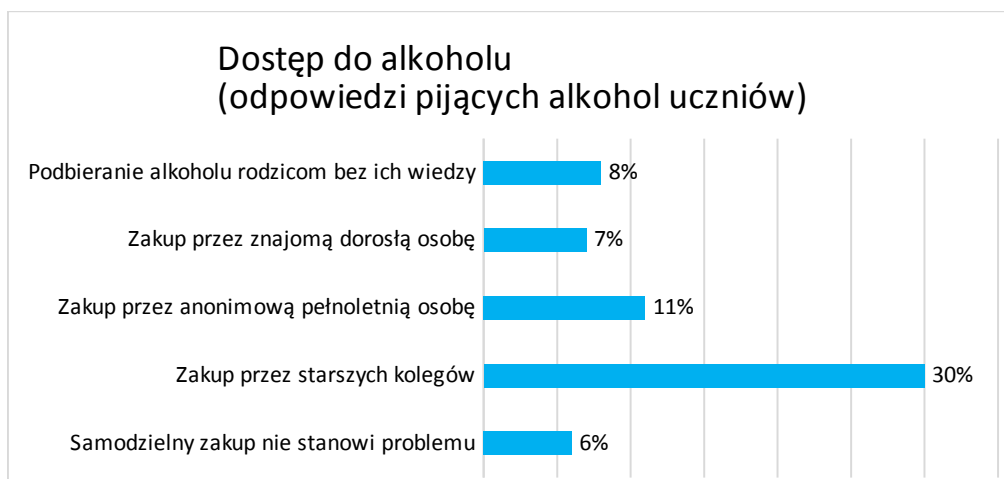

Inicjację alkoholową przeszedł co czwarty uczeń z klas 5 – 8. 5% spożywało alkohol w ostatnim miesiącu. Pierwszy raz po alkohol młodzież sięga w różnorodnych okolicznościach. 29% przyznaje, że miało to miejsce razem z rodzeństwem lub dalszymi krewnymi, a 21% - w towarzystwie rodziców. Po 18% wymienia takie okoliczności jak spotkania z rówieśnikami czy starszymi kolegami. 14% pierwszy kontakt z alkoholem miało w samotności. 7% ankietowanych twierdzi, że ich rodzice akceptują okoliczności uzasadniające spożywanie alkoholu przez osoby niepełnoletnie.

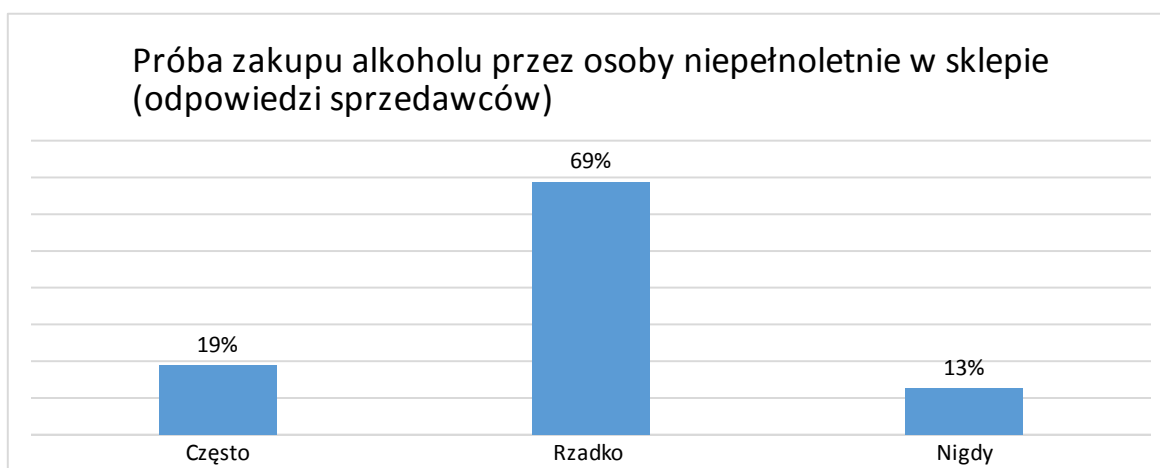
Zdaniem młodzieży biorącej udział w badaniu, najczęściej w okolicy można uzyskać dostęp do alkoholu prosząc o przysługę starszych kolegów (30%). 6% respondentów jest zdania, że może samodzielnie kupić alkohol w pobliskim sklepie i nie spotyka się to ze sprzeciwem sprzedawców czy

innych klientów. Co dziesiąta osoba twierdzi, że nieznajomi dorośli spotkani niedaleko sklepu zgadzają się kupić im alkohol. 8% podkrađa napoje alkoholowe rodzicom bez ich wiedzy. Nastolatki najczęściej sięgają po piwo (54%), a w dalszej kolejności – szampana (21%) i wódkę (18%). Wino oraz cydr są wskazywane przez nieliczne osoby.

Pijąca alkohol część respondentów odpowiadała również na pytania związane z ich zachowaniami po jego spożyciu. Do najczęściej wymienianych zaliczają się: stłuczenia i uszkodzenia ciała lub poważne kłótnie (po 50% wskazań), a w dalszej kolejności bójki i zniszczenia własności (po 39%), a także zniszczenie odzieży i dokonywanie samouszkodzeń (po 29% odpowiedzi). Aż 18% młodzieży spożywającej alkohol przyznaje się do kłopotów z policją z tego powodu. 7% respondentów pływało kiedyś po spożyciu alkoholu.

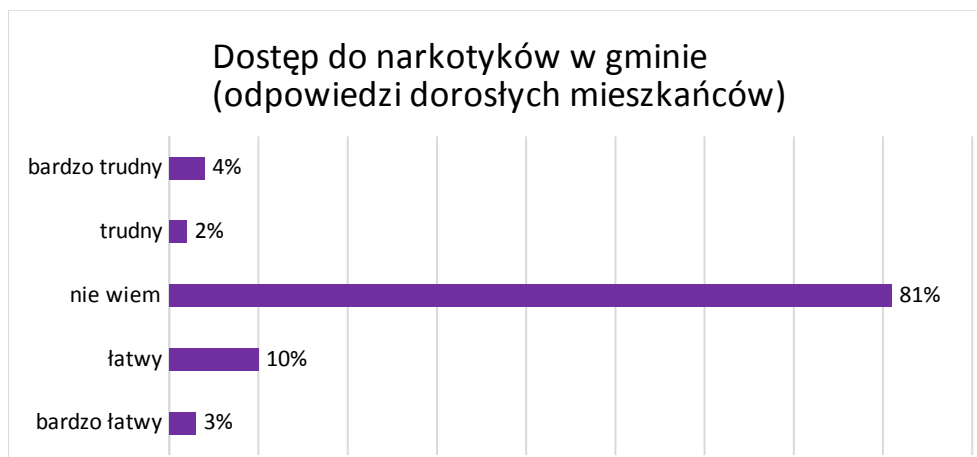
Jako spodziewane skutki spożycia alkoholu, uczniowie (zarówno pijących alkohol, jak i niepijących) wymieniają najczęściej: szkody dla zdrowia (35%), kłopoty z policją (27%), kaca (26%) oraz zachowania nieakceptowane społecznie (23%). Część osób postrzega alkohol w bardzo pozytywnym świetle – jako środek na odprężenie (9%), szczęście (12%), zapomnienie o swoich problemach (15%), zwiększenie otwartości w kontaktach społecznych (7%) i dobrą zabawę (12%). Aż 15% nastolatków obawia się utraty kontroli nad swoim spożywaniem alkoholu.

Wiek niepełnoletnich klientów waha się od 13 (!) do 17 lat w przypadku próby zakupu piwa oraz od 15 do 17 lat w przypadku próby zakupu wódki. Sprzedawcy nie wskazują na przewagę chłopców lub dziewcząt wśród niepełnoletnich klientów.

4. Problem narkotykowy

Aż 81% respondentów nie potrafi określić, czy można mieć dostęp do narkotyków na terenie gminy. Wśród pozostałych przeważa opinia, że kupno takich substancji w okolicy jest łatwe lub bardzo łatwe (łącznie 13%). 6% respondentów osobiście otrzymało propozycję zakupu narkotyków na terenie gminy. 5% badanych eksperymentowało z marihuaną (2% - ponad rok temu, 3% - w ubiegłym roku).

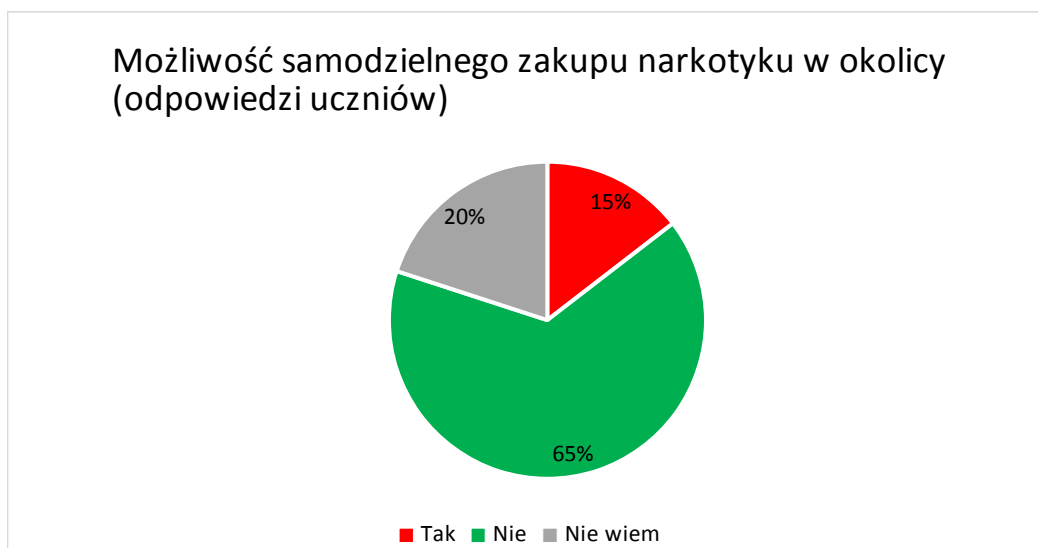

Ankietowana młodzież określała, które z substancji używali kiedykolwiek, aby się odurzyć. Aż 42% nastolatków wskazuje, żeby brali w tym celu leki przeciwbólowe. 8% zażywało lub nadal zażywa leki uspokajające lub nasenne, 6% - substancje wziewne, a 5% - paliło marihuanę lub haszysz. Nieliczne osoby eksperymentowały z innymi narkotykami, takimi jak amfetamina, LSD, ecstasy lub łączyło alkohol z inną substancją.

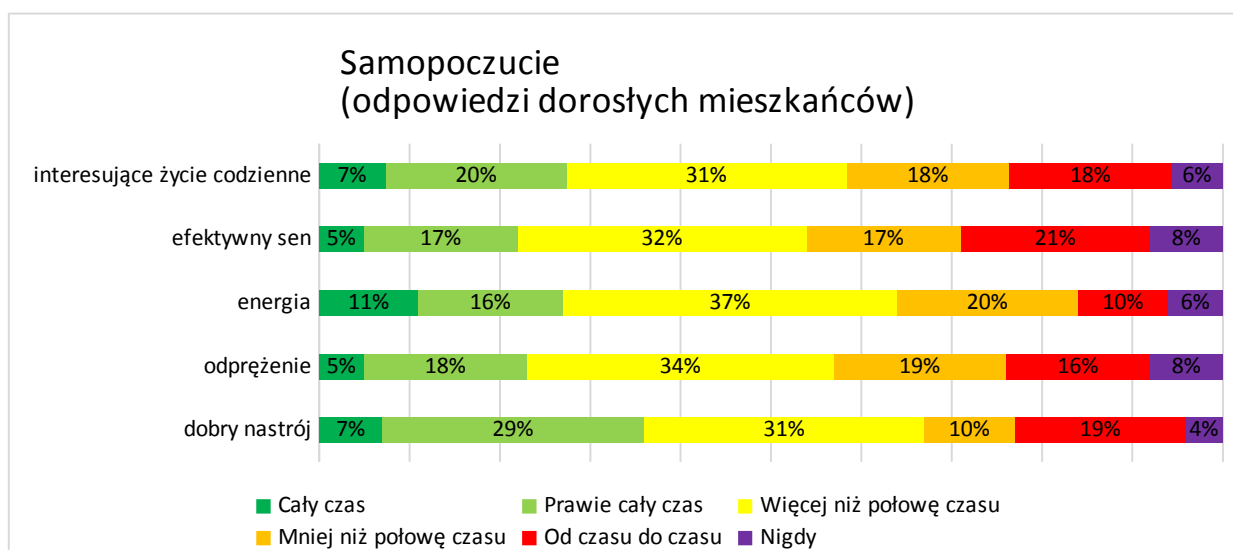
1/5 uczniów twierdzi, że nie wie, w jaki sposób można w okolicy uzyskać dostęp do narkotyków czy dopalaczy. 15% uznaje, że nie stanowi to problemu. Zorientowani w tej kwestii ankietowani podają, że w przypadku narkotyków jest to przede wszystkim szkoła lub Internet (po 12%

odpowiedzi) albo inne miejsce wyznaczone przez dealera (11%). Co trzeci nastolatek wie, w jaki sposób w Internecie można uzyskać dostęp do dopalaczy.

5. Samopoczucie i otoczenie społeczne

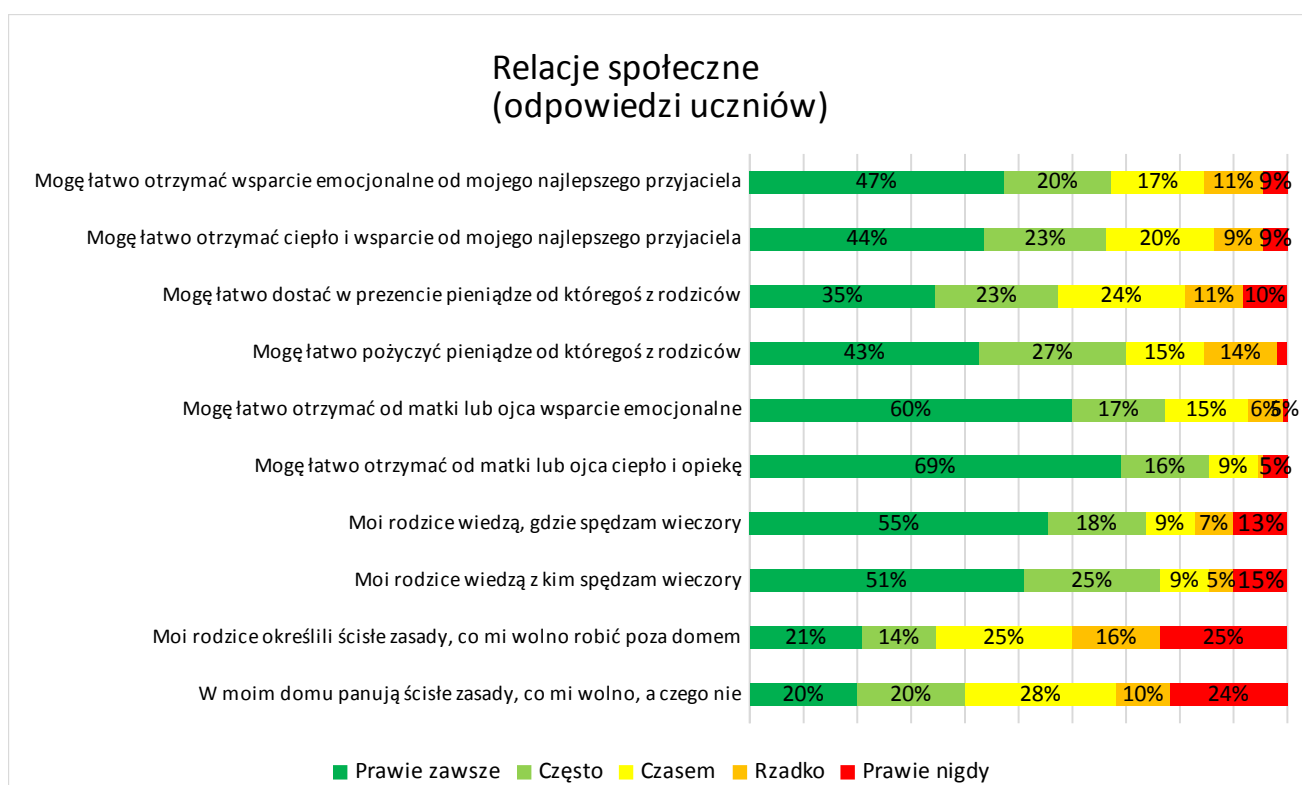
Ponad połowa respondentów określa swoje codzienne życie w ciągu ostatnich dwóch tygodni jako wypełnione interesującymi aktywnościami przeważnie lub prawie cały czas. Wśród uczestników badania dominował dobry nastrój, poczucie odprężenia i energii do działania. Najwięcej problemów występowało w obszarze efektywnego, przynoszącego odpoczynek snu, gdzie 8% określa, że w zasadzie u nich taki stan nie występował, a 21% doświadczało go tylko sporadycznie. Szczegółowe odpowiedzi w każdym ze wskaźników samopoczucia przedstawia wykres.

Badani dokonywali także opisu rodzaju problemów, jakie występują w ich najbliższym otoczeniu. Zdecydowanie dominuje problem bezrobocia, z którym styka się 78% respondentów, a w dalszej kolejności – uzależnienie od alkoholu (56%). Około 1/5 zna osobiście osobę doświadczającą

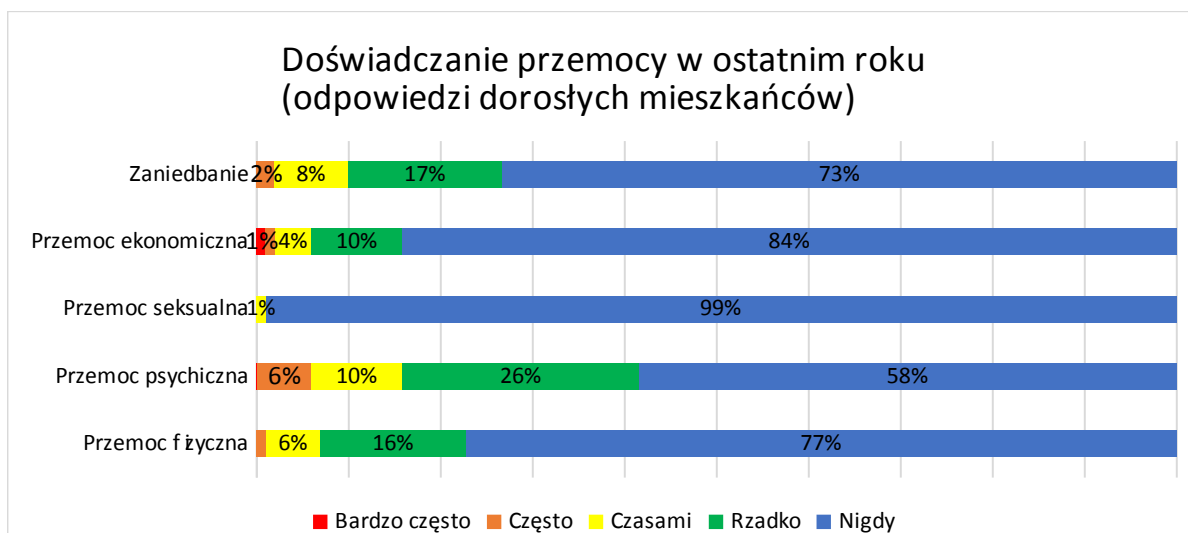
przemocy domowej lub ją stosującą. Uzależnienia od hazardu, narkotyków i zażywanie substancji psychoaktywnych jest marginalne.

Uczniowie z klas 5 – 8 dokonywali charakterystyki swoich relacji z rodzicami i przyjaciółmi. 40% badanych jest zdania, że w ich domu często lub prawie zawsze panują jasne zasady co do tego, co jest dozwolone, a co nie. Brak takich zasad sygnalizuje co czwarty nastolatek. Nieco słabiej określone są zasady zachowania się młodzieży poza domem, kiedy kontrola rodziców jest ograniczona. 3/4 uczniów jest przekonanych, że mogą łatwo uzyskać wsparcie emocjonalne oraz ciepło i opiekę od swoich rodziców. 2/3 ma bliskich przyjaciół, od których zazwyczaj może czerpać wsparcie w trudnych momentach. Patrząc na wykres, widać, że pewna grupa ankietowanych (około 1/5) deklaruje, że ich rodzice nie wiedzą ani z kim, ani gdzie spędzają wieczory. Część młodzieży twierdzi, że nie może liczyć na wsparcie ze strony rodziców czy rówieśników. Szczegółowe rozkłady poszczególnych odpowiedzi zaprezentowane są na wykresie.

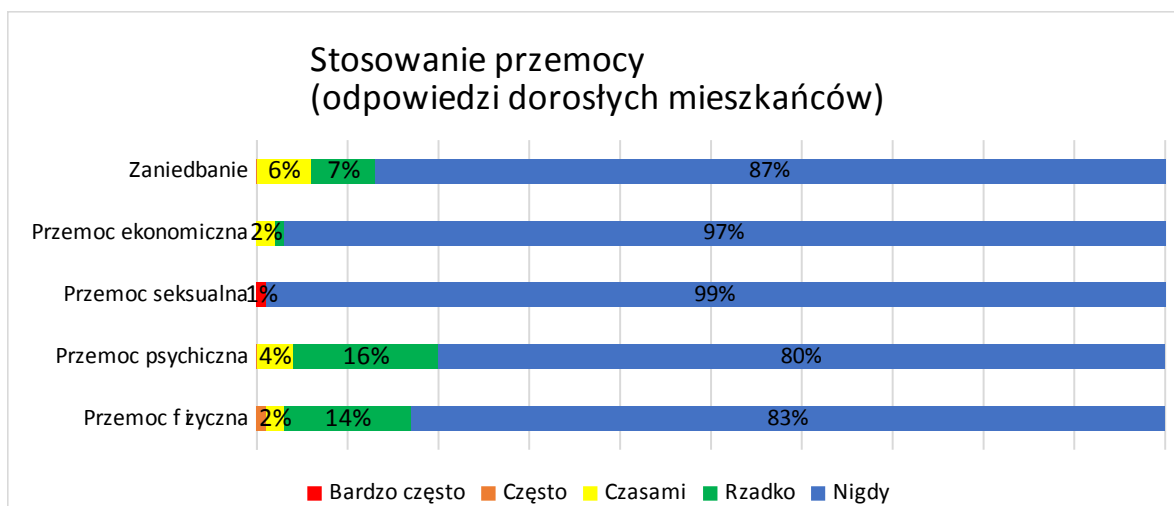

6. Problem przemocy

Zdaniem ankietowanych najczęściej przemocy doświadczają w rodzinach kobiety (57% wskazań), a w dalszej kolejności młodsze dzieci (40%). Po 17% odpowiedzi otrzymali seniorzy i starsze dzieci, a 5% - mężczyźni. Jeśli chodzi o osobiste przeżycia respondentów, to najczęściej wskazywano przemoc psychiczną (42%). 27% doświadczało zaniedbania potrzeb, 23% - krzywdzenia fizycznego, a 16% - przemocy ekonomicznej.

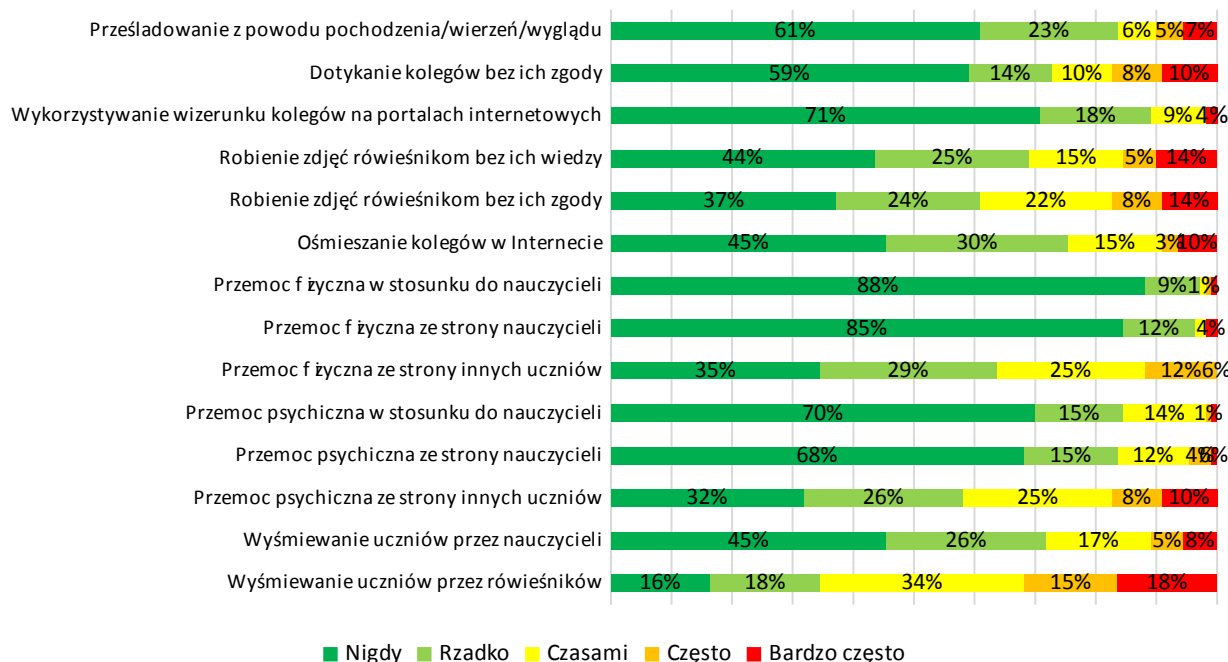

Sami ankietowani najczęściej przyznają się do stosowania przemocy fizycznej (17%) i psychicznej (20%). W mniejszym stopniu zaniedbują swoich bliskich (13%), a praktycznie wcale nie stosują przemocy seksualnej i ekonomicznej.

Do najczęstszych przejawów przemocy w szkole należy przede wszystkim wyśmiewanie wśród rówieśników, które często lub bardzo często obserwuje 33%. 2/3 ankietowanych wymienia także przemoc psychiczną lub fizyczną ze strony kolegów oraz uwiecznianie wizerunku bez zgody osoby fotografowanej. Ze strony nauczycieli sporadycznie dochodzi do wyśmiewania czy poniżania uczniów. Co trzecia osoba przynajmniej raz była świadkiem prześladowania kogoś w szkole ze względu na jego pochodzenie, wygląd lub przekonania. 18% często lub bardzo często zauważa, że ktoś jest dotykany bez zgody. Kilkanaście procent dość często jest świadkiem cyberprzemocy. Szczegóły prezentuje poniższy wykres.

Skala przemocy w szkole (odpowiedzi uczniów)

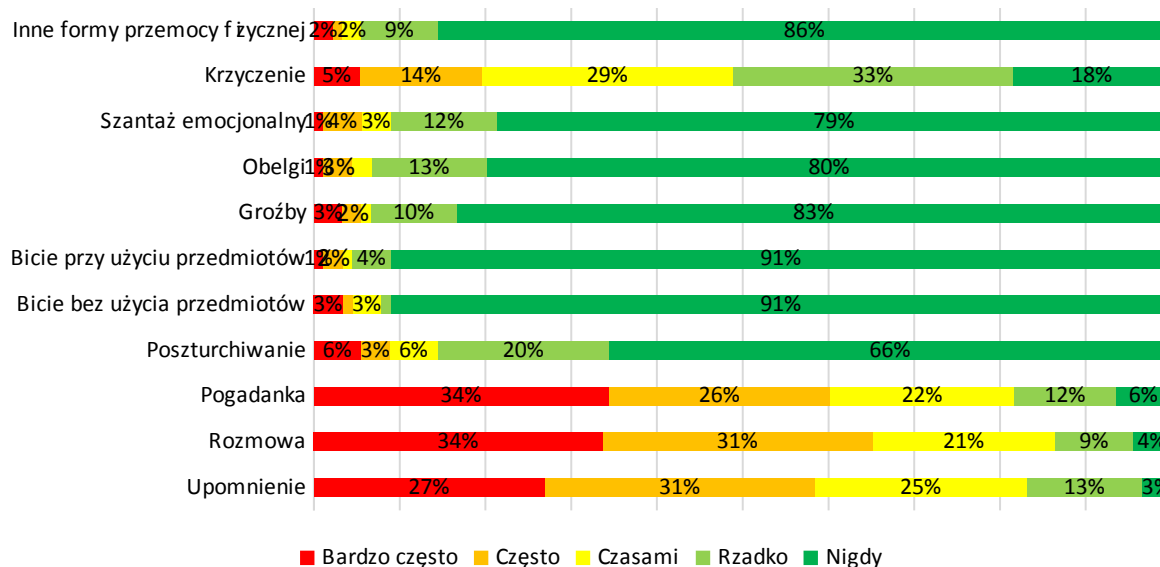

16% uczniów ze starszych klas przyznało, że im samym zdarza się stosować tego rodzaju zachowania krzywdzące innych, a co trzecia osoba utrzymuje, że nie pamięta, czy podejmowała tego typu działania. 28% respondentów osobiście doświadczyło przemocy w szkole, z czego w przypadku 13% miało to miejsce więcej niż raz.

7. Międzypokoleniowa transmisja przemocy

Do najczęściej stosowanych przez rodziców nastolatków konsekwencji wychowawczych należą rozmowy i pogadanki oraz upomnienia. Co piąty ankietowany doświadcza często lub bardzo często krzykzenia rodziców w reakcji na jego przewinienia, a co dziesiąty bywa często poszturchiwany. Na ogół bardzo rzadko występuje bicie dzieci, stosowanie gróźb, obelg czy uciekanie się rodziców do szantażu emocjonalnego. Szczegóły prezentuje wykres.

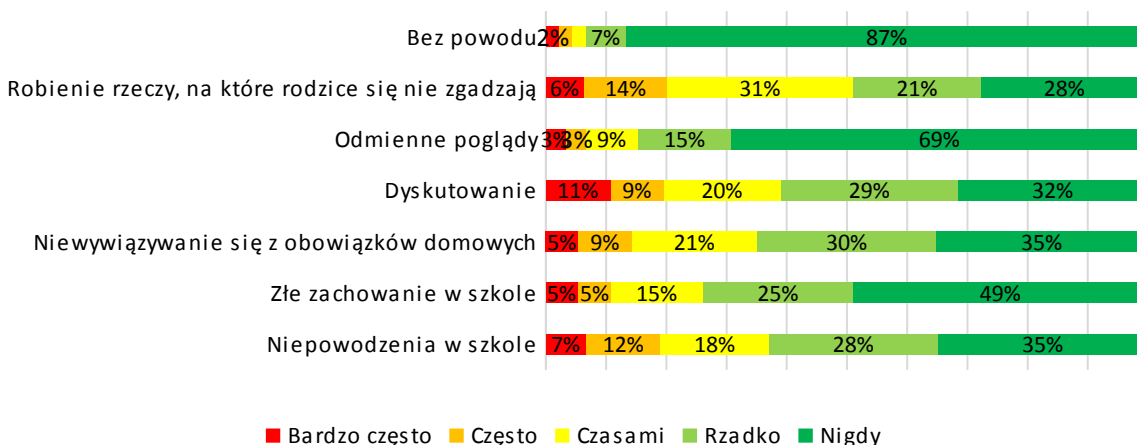
Stosowane przez rodziców konsekwencje (odpowiedzi uczniów)

Co piąty respondent uważa, że jego rodzice po zastosowaniu kary fizycznej żałują tego. 12% twierdzi, że opiekunów do ich stosowania motywuje troska o dobre wychowanie dziecka, a 9% - brak innych pomysłów na uświadomienie dziecku pewnych rzeczy. 7% respondentów wyraża pogląd, że kary fizyczne stosowane przez rodziców wobec nich wyjdą im na dobre.

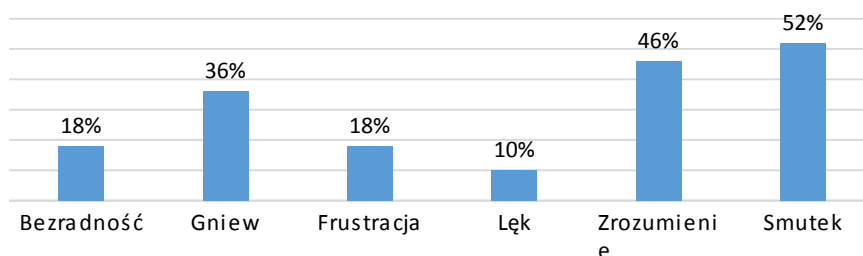
Nastolatki określały, za jakie przewinienia najczęściej rodzice wyciągają wobec nich konsekwencje. 2/3 wskazuje w tym kontekście dyskusję z dorosłymi, w tym co dziesiąty ankietowany bardzo często bywa za to karany. 72% zdarza się robić rzeczy, na które nie zgadzają się rodzice. Młodzież częściej karana jest za niepowodzenia w nauce niż nieodpowiednie zachowanie w szkole. Co trzecia osoba czasami lub częściej nie wywiązuje się z obowiązków domowych i spotyka się to z konsekwencjami ze strony rodziców. Niewielki odsetek respondentów bywa karanych za odmienne poglądy lub w swoim odczuciu bez wyraźnego powodu.

Karane przez rodziców przewinienia (odpowiedzi uczniów)

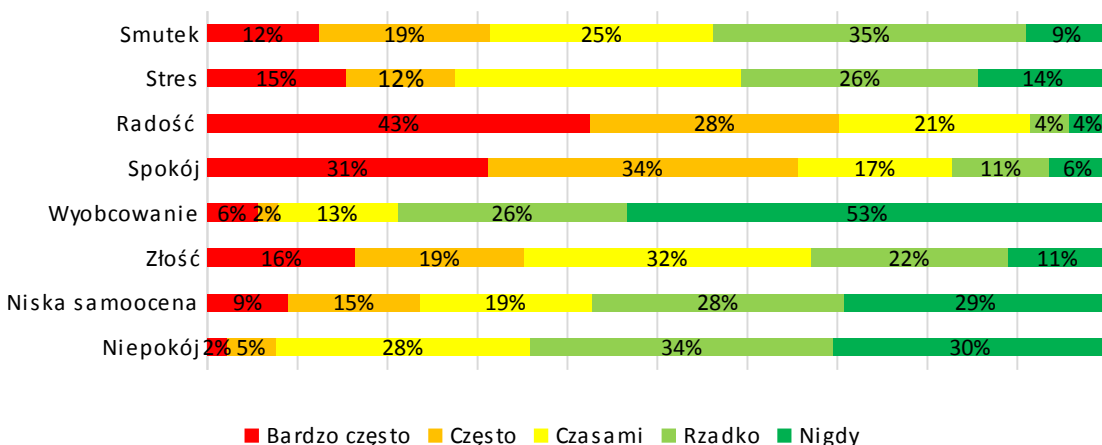
Młodzież ukarana przez rodziców najczęściej odczuwa smutek (52%) oraz zrozumienie (46%). 36% deklaruje, że złości się w takiej sytuacji. 18% czuje frustrację lub bezradność, a co dziesiąty ankietowany – lęk.

Reakcje emocjonalne po ukaraniu przez rodziców (odpowiedzi uczniów)

Ogólnie większość ankietowanych uczniów rzadko czuje się wyobcowana lub zaniepokojona. Co czwarty często lub bardzo często ma niską samoocenę. 27% przeważnie jest zestresowanych, a 31% - smutnych. 1/3 respondentów dość często się złości. Dla 71% dominującym nastrojem jest radość i zadowolenie, a 65% najczęściej odczuwa spokój. Poszczególne odpowiedzi widoczne są na poniższym wykresie.

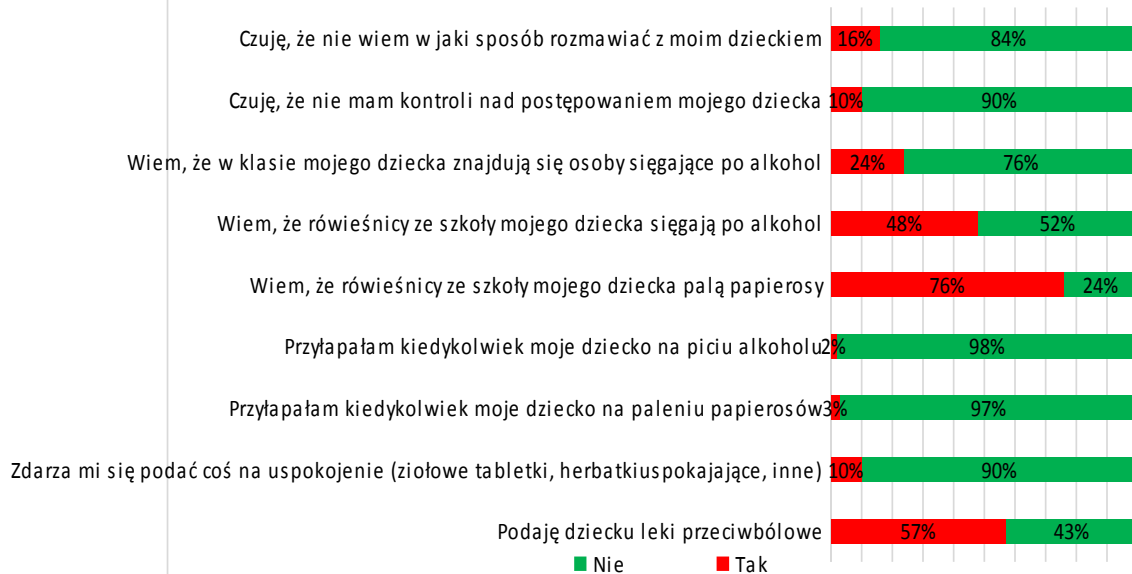
Częstość odczuwania różnych stanów emocjonalnych (odpowiedzi uczniów)

8. Zdrowie dzieci

Opiekunowie dzieci z klas 5 – 8 odpowiadali na pytania związane ze zdrowiem i zagrożeniami wśród młodzieży. 10% ankietowanych przyznaje, że czuje, że nie ma kontroli nad zachowaniem swojego dziecka, a 16% nie ma pomysłu, jak prowadzić z nim rozmowę. W opinii rodziców bardziej powszechne wśród nastolatków ze szkoły jest palenie papierosów (76% wskazań) niż spożywanie alkoholu (48%). 2% opiekunów przyłapało swoje dziecko na spożywaniu alkoholu, a 3% widziało, że ich dziecko pali papierosy. Co dziesiąty rodzic podaje swoim dzieciom środki na uspokojenie, a ponad połowa młodzieży za ich pozwoleniem przyjmuje tabletki przeciwbólowe. Szczegóły znajdują się na poniższym wykresie.

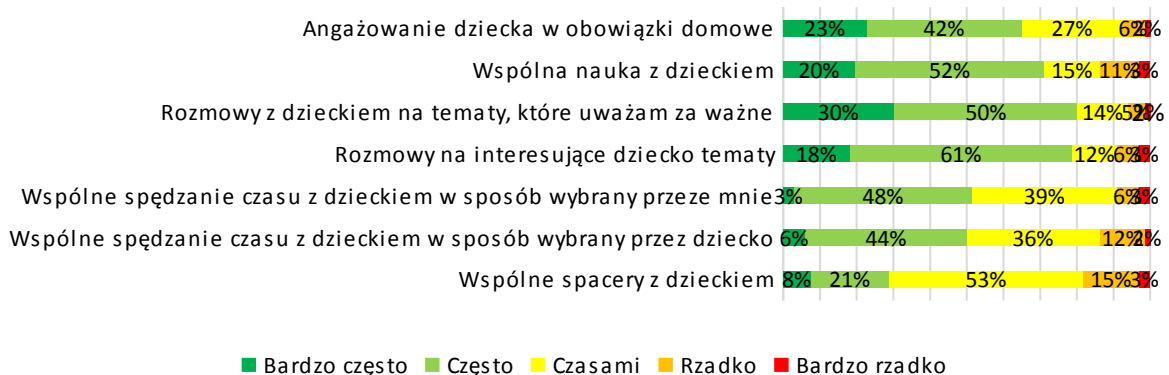
Opinia na tematy związane ze zdrowiem dzieci (odpowiedzi rodziców uczniów)

9. Relacje rodzinne

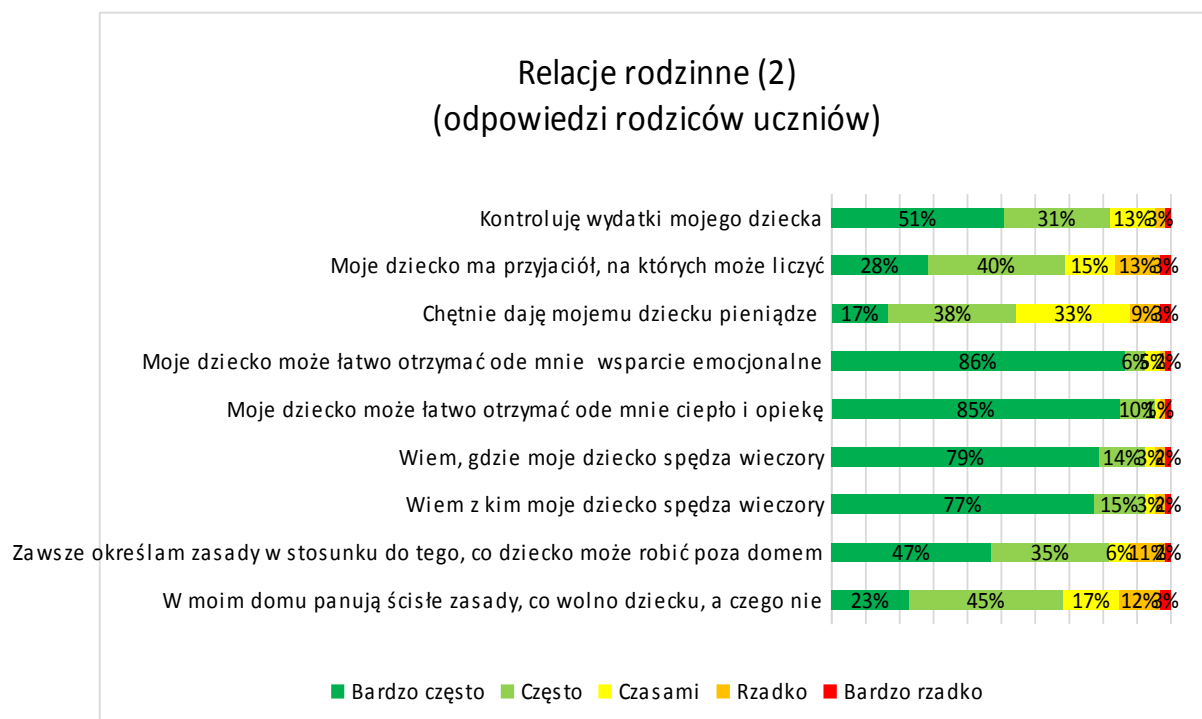
Co trzeci rodzic sporadycznie angażuje nastolatka w obowiązki domowe. Blisko 3/4 respondentów uczy się wspólnie z dzieckiem. Rodzice często rozmawiają z młodzieżą, a połowa ankieterowanych przeważnie spędza z dzieckiem czas w sposób zaproponowany przez niego lub rodziców. Połowa rodziców czasami spaceruje z dziećmi. Szczegóły widoczne są na wykresie.

Relacje rodzinne (1) (odpowiedzi rodziców uczniów)

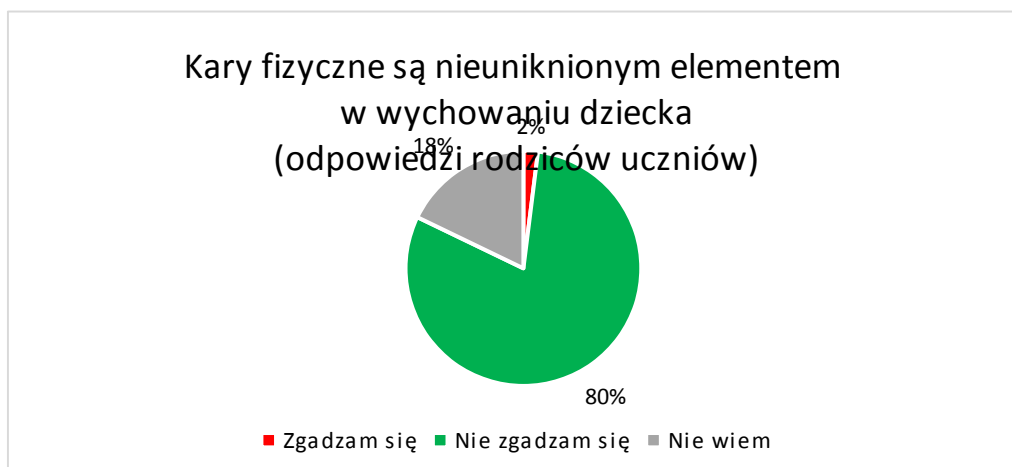
Jeśli chodzi o zarządzanie pieniędzmi w rodzinie, to 82% rodziców przeważnie kontroluje wydatki nastolatków. 55% ankieterowanych przyznaje, że chętnie daje pieniądze dziecku. Prawie wszyscy respondenci zapewniają nastolatkom wsparcie emocjonalne, ciepło i opiekę, wiedzą, gdzie i z kim spędza wieczory. 2/3 rodziców uznaje, że ich dziecko ma przyjaciół, na których często lub prawie zawsze może liczyć. 19% respondentów przyznaje, że tylko czasami lub rzadziej określa zasady

zachowania dziecka podczas wyjść poza domem, a zdaniem 32% w ich domach zazwyczaj brakuje precyzyjnego określenia reguł zachowania i konsekwencji.

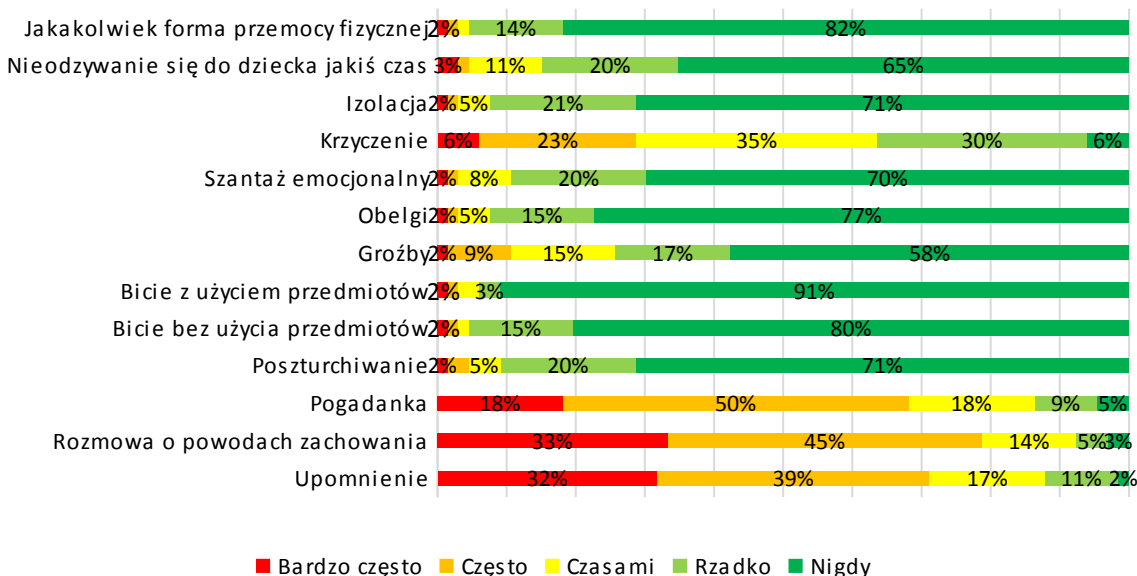
10. Stosowane metody wychowawcze

2% rodziców popiera pogląd, że kary fizyczne są koniecznym elementem wychowania dzieci, natomiast 18% nie ma określonego zdania na ten temat. 27% respondentów przyznaje, że im samym zdarzyło się uderzyć swoje dziecko. 43% dorosłych stwierdza, że ich rodzice korzystali z kar fizycznych.

Rodzice nastolatków najczęściej w ich wychowaniu stosują rozmowę, upomnienia i pogadanki. Dość często uciekają się jednak także do krzyku (w przypadku 29% dzieje się to często lub bardzo często). Co czwarty rodzic czasami lub częściej grozi dziecku. 29% opiekunów zdarzyło się poszturchiwać dziecko, a 35% - nie odzywać się jakiś czas po jego niepożądanym zachowaniu. Aż 20% respondentów przyznaje się do bicia dziecka.

Stosowane metody wychowawcze (odpowiedzi rodziców uczniów)

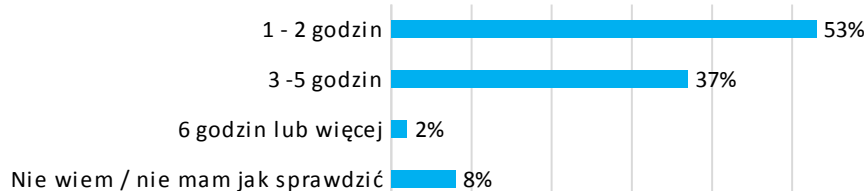

11. Korzystanie z nowoczesnych technologii przez dzieci

53% rodziców starszych uczniów twierdzi, że ich dzieci spędzają w sieci od 1 do 2 godzin dziennie. 37% respondentów twierdzi, że jest to od 3 do 5 godzin. 2% respondentów jest zdania, że jest to jeszcze dłuższy czas. Łącznie 8% opiekunów nie orientuje się, jak długo ich dzieci korzystają z Internetu.

10% przyznaje, że nie kontroluje aktywności dziecka w sieci. 63% rodziców pozwala młodzieży na korzystanie z telefonu komórkowego podczas przerw w szkole, a co szósty wyraża zgodę na wykorzystywanie go podczas lekcji. 88% wie, że ich dziecko ma konto na portalu społecznościowym.

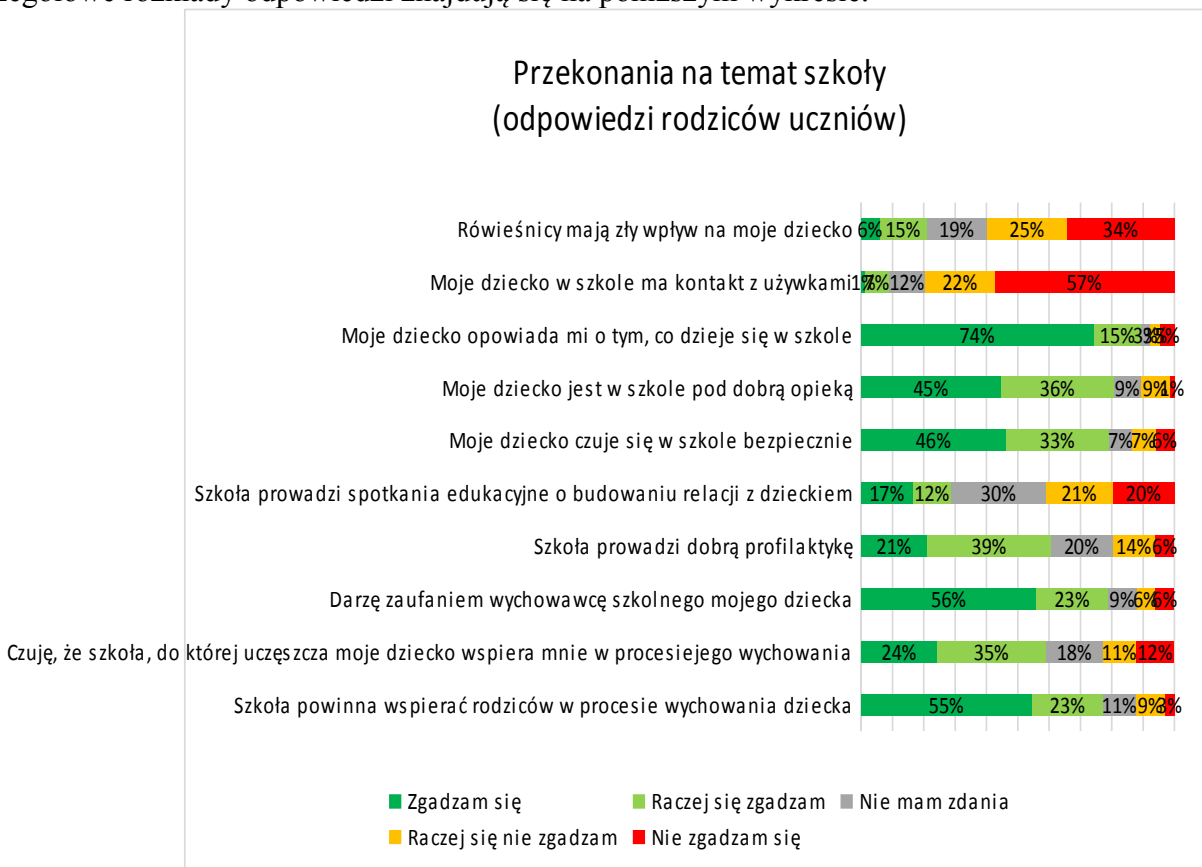
Ilość czasu spędzana przez dzieci w Internecie (odpowiedzi rodziców uczniów)

12. Przekonania na temat szkoły

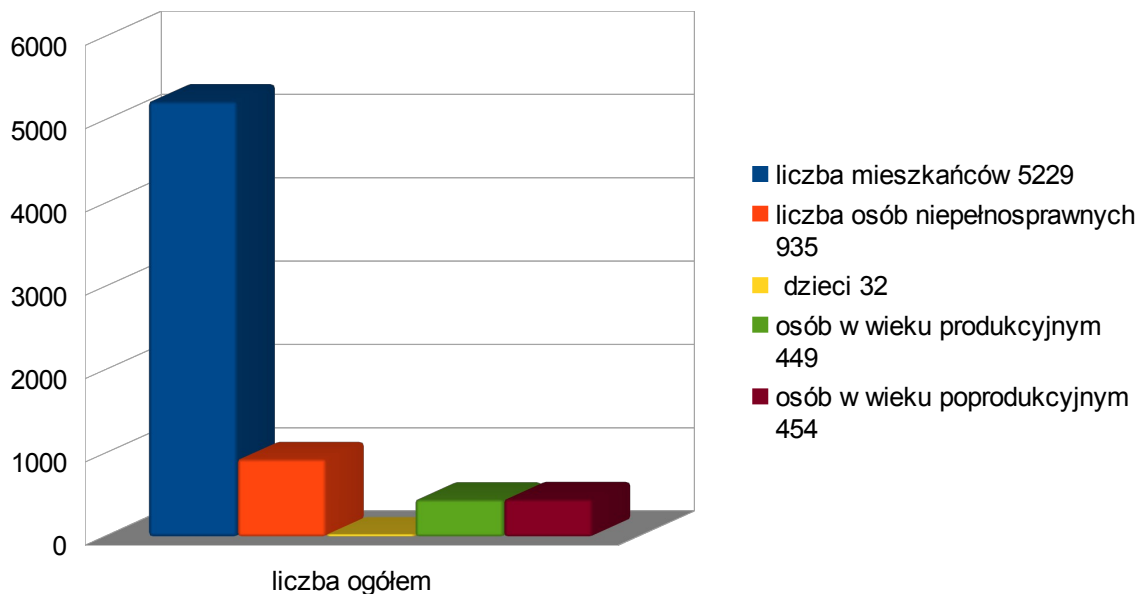
Rodzice starszych uczniów w swoim odczuciu mają dobry kontakt z dziećmi, wiedzą o tym, co dzieje się w szkole. Obdarzają zaufaniem szkołę i wychowawcę, mają pewność, że uczniowie są tam bezpieczni i pod dobrą opieką. Jednocześnie 21% respondentów twierdzi, że rówieśnicy mają zły wpływ na ich dziecko, a tylko 69% odczuwa wsparcie ze strony szkoły w procesie wychowania.

nastolatka. 60% rodziców pozytywnie wypowiada się o programie profilaktycznym szkoły, a 29% twierdzi, że w szkole prowadzone są spotkania edukacyjne dla rodziców o budowaniu relacji z dzieckiem. 79% ankietowanych uważa, że ich dzieci nie mają w szkole kontaktu z używkami. Szczegółowe rozkłady odpowiedzi znajdują się na poniższym wykresie.

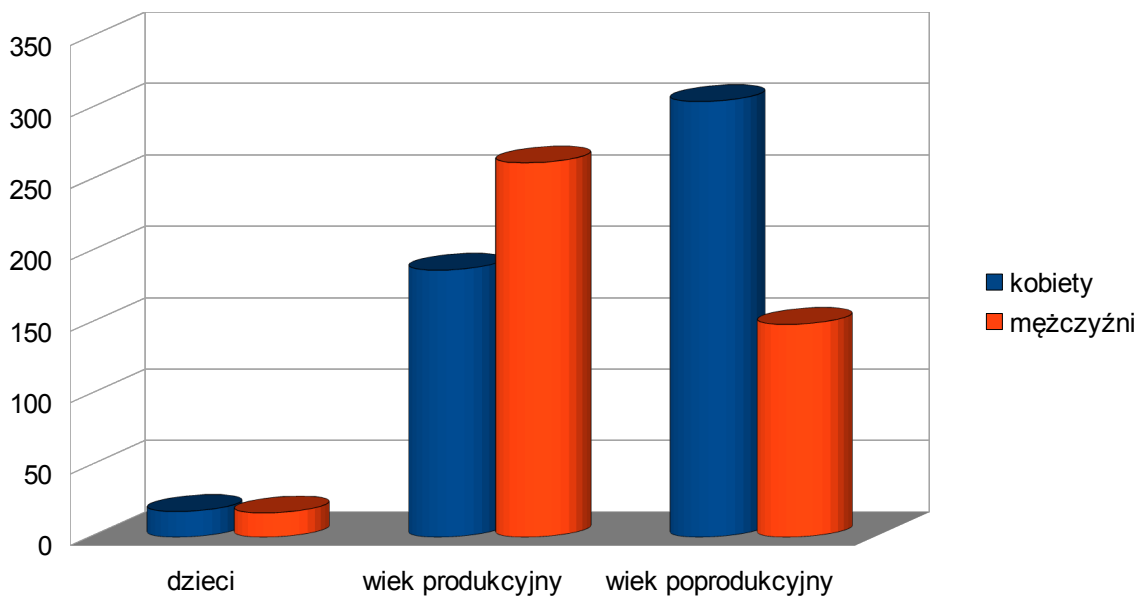
13. Niepełnosprawność

Osoby niepełnosprawne stanowią grupę zróżnicowaną pod względem stopnia i rodzaju niepełnosprawności, co powoduje konieczność różnicowania i indywidualizowania pomocy adresowanej do tych osób. Osoby niepełnosprawne są statystycznie gorzej wykształcone, przejawiają niższą aktywność zawodową i w konsekwencji częściej dotyka je zjawisko ubóstwa i wykluczenia społecznego. Nierówność szans na początku drogi życiowej, pogłębiona zostaje w dorosłym życiu, poprzez gorsze przygotowanie zawodowe i społeczne, a zła sytuacja na rynku pracy dotyka w pierwszej kolejności te osoby. Bez pomocy ze strony państwa osoby niepełnosprawne nie są w stanie samodzielnie rozwiązać wielu swoich ważnych problemów.

Osoby niepełnosprawne w tym przewlekle chore i w starszym wieku oraz dzieci stanowią 17,6% mieszkańców gminy. W stosunku do 2018 r. liczba osób niepełnosprawnych pozostaje na podobnym poziomie.

osoby niepełnosprawne ze względu na płeć

Z powyższego zestawienia widać iż w wieku dziecięcym niepełnosprawność niemal w równym stopniu dotyka chłopców i dziewczynki - 20 ch., 12 dz. w wieku produkcyjnym ta sytuacja zmienia się, rośnie liczba niepełnosprawnych mężczyzn – 262, zaś niepełnosprawnych kobiet jest 187, w wieku starszym proporcje te znowu się zmieniają.

Przewlekła choroba i inwalidztwo stawiają człowieka w nowej sytuacji, zmieniającej aspekty jego wcześniejszego funkcjonowania. Akceptacja własnego inwalidztwa jest mechanizmem psychologicznym i dokonuje się stopniowo, ale jest konieczna do prawidłowego funkcjonowania w środowisku, do realizacji zamierzonych planów życiowych, zawodowych, do spełnienia się w określonych rolach społecznych

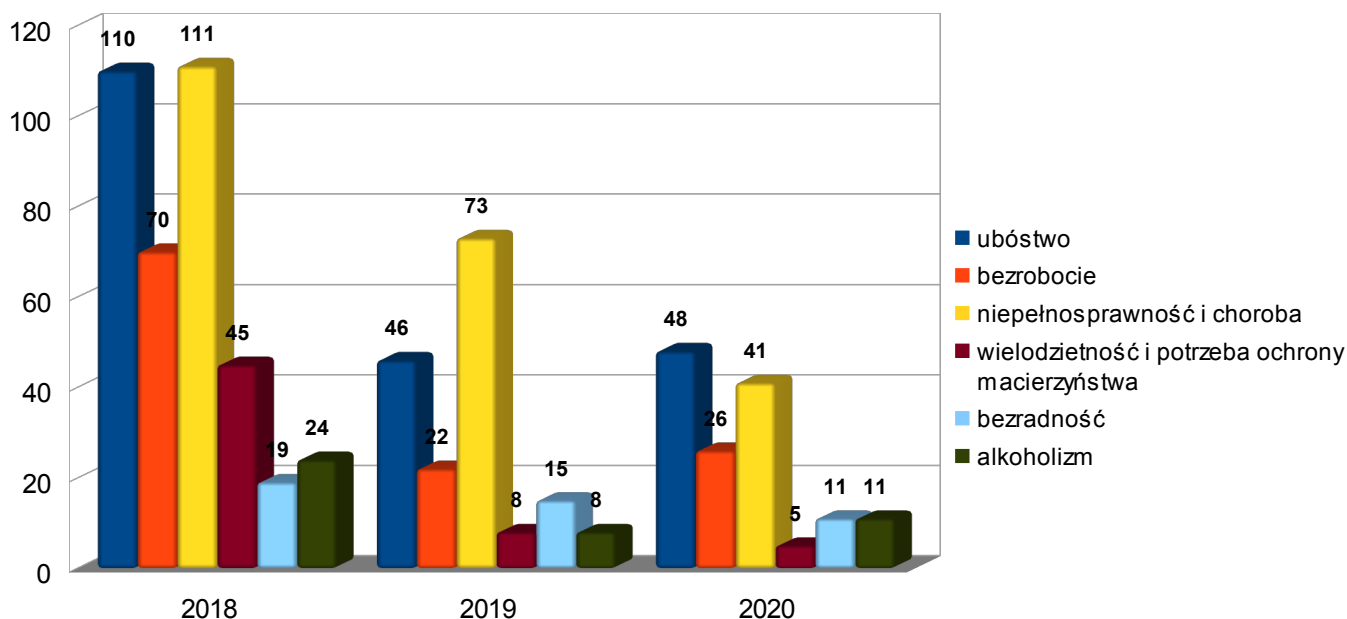
Niestety niepełnosprawni są mniej widoczni na rynku pracy, rzadziej korzystają z dostępu do dóbr kultury, wiedzy czy rekreacji, rzadziej też aktywnie włączają się w realizację własnych zainteresowań, hobby, szczególnie jeśli wymaga tego wyjście na zewnątrz i otwarcie się na społeczność, dlatego też nieocenionym jest tutaj jednak wsparcie z zewnątrz.

Osoby cierpiące są bardziej wrażliwe tak na krytykę jak i w zwykłych relacjach międzyludzkich. Szczególnie dotyczy to osób starszych, one niosą ciężar własnej niedołężności wynikającej z racji wieku. Problemy dotyczą nie tylko zdrowia, ale i zakresu usług medycznych, braku kontaktów z innymi (osobami starszymi, ale i młodzieżą), braku lub niewystarczającej oferty spędzania czasu wolnego przez te osoby a przede wszystkim poczucia bycia potrzebnym. Dlatego też działania włączające wolontariuszy, osoby młode, instytucje i organizacje pozarządowe powinny być wielozakresowe i systematyczne.

14. Główne problemy społeczne, z powodu których rodziny korzystają ze świadczeń pomocy społecznej

Problem społeczny to zjawisko niekorzystne dla danej społeczności, oceniane przez zbiorowość, której dotyczy, jako niepożądane, niebezpieczne i konieczne do wyeliminowania.

Powody udzielania pomocy

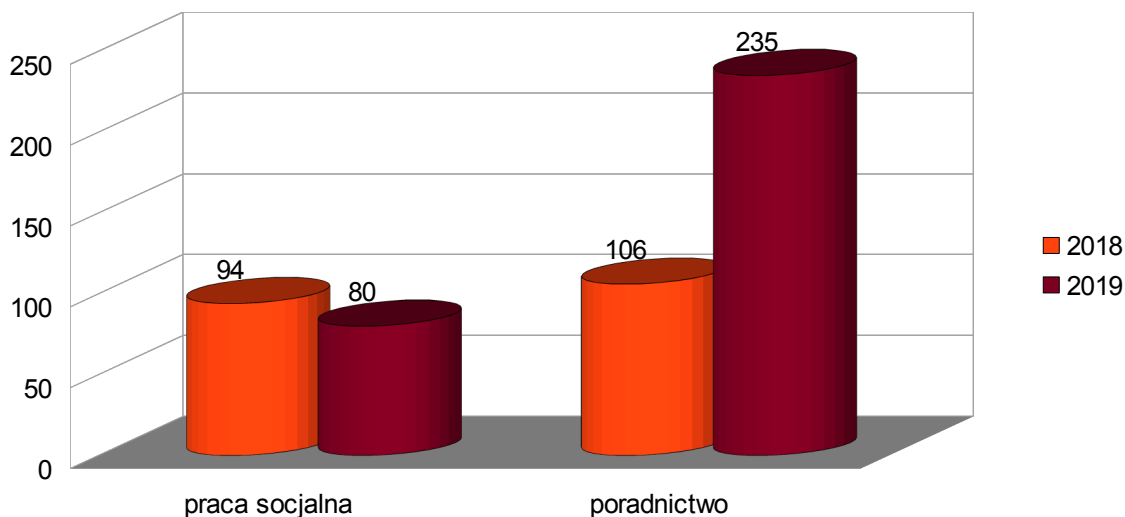

Na przestrzeni lat 2018 – 2020 rodziny korzystające ze świadczeń pomocy społecznej borykały się z wieloma problemami powodującymi ich dysfunkcjonalność. Większość z nich zmagają się z kilkoma problemami jednocześnie. W porównaniu do 2018 roku nadal głównym powodem korzystania ze świadczeń jest niepełnosprawność i długotrwała choroba, kolejne problemy to bezrobocie,

bezradność i alkoholizm.

Niepokojące jest to, iż przybywa osób z niepełnosprawnością, nie posiadających własnego źródła dochodu.

Korzystający z pomocy w postaci pracy socjalnej i poradnictwa specjalistycznego

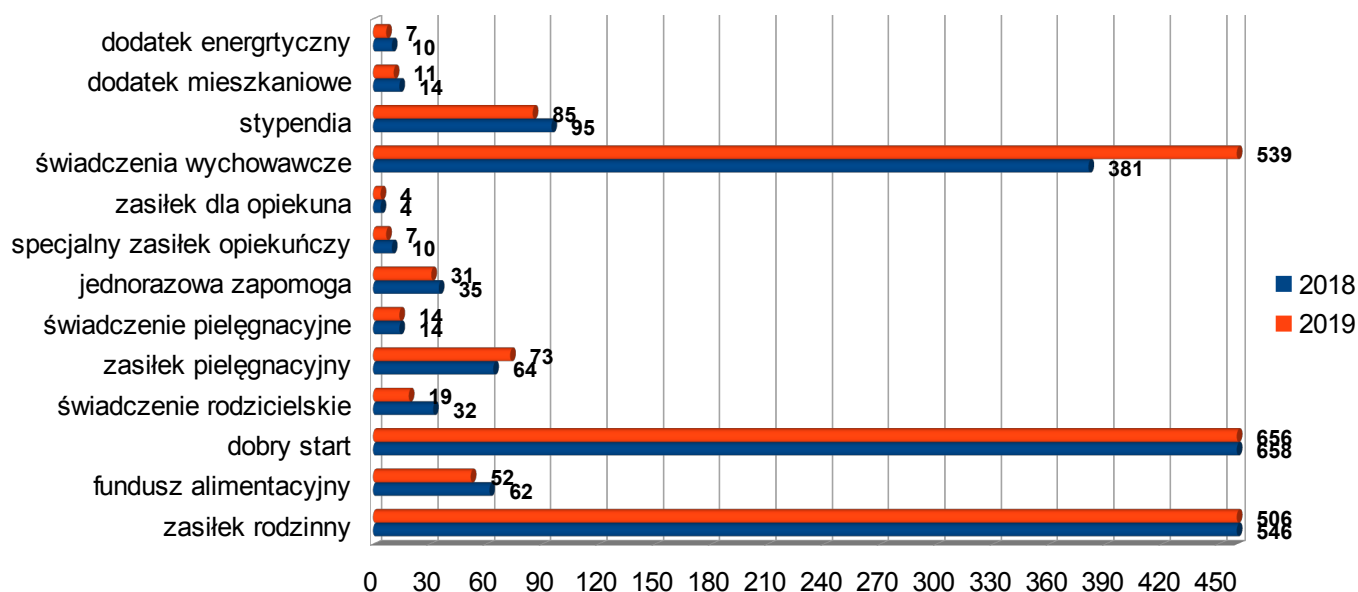

Z zestawienia widać, że liczba udzielonych porad w ostatnim roku wzrosła ponad dwukrotnie. Osoby z nich korzystające bez pomocy specjalistów nie byłyby w stanie rozwiązać wielu swoich problemów.

Z analizy dokumentów GOPS wynika, że spada liczba rodzin z dziećmi korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Na rzecz rodzin i osób korzystających ze specjalistycznego poradnictwa i pracy socjalnej. Ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej w 2018 r. korzystało 85 rodzin, w 2019 r. ta liczba wzrosła do 91 rodzin, zaś w 2020 wynosi 56 rodzin (stan na koniec listopada).

Wpływ na to ma korzystanie przez te rodziny ze „świadczenia 500 plus”, dobry start i innych świadczeń wynikających z programów rządowych

Liczba osób korzystających z innych świadczeń wypłacanych w tut. GOPS

Jak widać z powyższego zestawienia rośnie liczba rodzin korzystających z 500 plus i zasiłku pielęgnacyjnego, zaś maleje liczba rodzin korzystających z zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami (od lat niezmiennie kryterium dochodowe).

Poważnym problemem jest zauważalna niechęć do podejmowania pracy przez osoby wychowujące dzieci i korzystające ze świadczeń wychowawczych (500 plus). Może to spowodować utrwalanie bierniej postawy wobec istniejących problemów.

Podstawą niwelowania różnic w sytuacji materialnej społeczności wydaje się być kilku torowe, jednocześnie podejście do problemu, a więc:

- aktywizacja osób biernych w działania na rzecz wspólnego dobra,
- pomoc w zdobyciu niezbędnych kwalifikacji bądź zmianie zawodu
- nieakceptowanie zjawisk wyuczonej roszczeniowości,
- edukacja organizacyjno-finansowa rodzin, które nie radzą sobie z racjonalnym wydatkowaniem zarobionych pieniędzy
- współpraca z PUP w Białej Podlaskiej i organizacjami pozarządowymi świadczących pomoc, typu CARITAS

15. Przestępczość

Z danych Komisariatu Policji w Janowie Podlaskim wynika, iż w 2019 roku popełnionych zostało:

- 89 przestępstw (wzrost o 28)
- 114 wykroczeń (wzrost o 9)
- 4 wydarzenia z udziałem nieletnich
- 24 zdarzenia drogowe
- zatrzymano 13 nietrzeźwych kierujących
- odnotowano 65 interwencji domowych

16. Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych

Na terenie gminy zdiagnozowano :

- 16 rodzin niewydolnych wychowawczo wymagających wsparcia asystenta rodziny
- w pieczy zastępczej przebywa 13 dzieci z 8 rodzin
- 9 rodzin z dziećmi objęte są nadzorem kuratora

Główne przyczyny bezradności to:

- wyuczona bezradność,
- alkoholizm,
- przemoc,
- brak pozytywnych wzorców w rodzinach i wsparcia społecznego

Wszystkie te elementy oddziałują negatywnie na psychikę człowieka, prowadzą do nerwic, depresji. Obniżenie nastroju wpływa niekorzystnie nie tylko na samopoczucie, ale także na stosunki z otoczeniem, wydajność w pracy. Osłabiony psychicznie człowiek nie radzi sobie w podstawowych sprawach związanych z opieką i wychowaniem dzieci. Dzieci z takich rodzin zazwyczaj są zaniedbane, cechuje je brak pewności siebie, są mniej ambitne i gorzej przystosowane do życia w społeczeństwie, a nierzadko agresja staje się sposobem na przełamanie trudności - często pozostają w konflikcie z prawem.

Realizacja tego zadania jest jednak trudna, wymaga nakładu środków finansowych, zatrudnienia odpowiednio wykwalifikowanej kadry pracowników, a przede wszystkim zrozumienia problemu przez osoby, których ten problem dotyczy.

Problemem pośrednim jest też niewydolność wychowawcza. Szybkie tempo życia, niewystarczająca ilość czasu poświęcona dzieciom oraz brak elementarnej wiedzy na temat wychowania prowadzą do frustracji, braku porozumienia i kryzysu rodziny. Jak najbardziej wskazana jest aktywizacja rodziny we wspólne spędzanie czasu wolnego, tak by czas z dzieckiem nie był tylko obowiązkiem, ale też czasem własnego rozwoju.

Wiele badań naukowych praktyków pracujących z dziećmi, młodzieżą i ich rodzinami wykazuje iż obniża się wiek kiedy zaczynają występować zachowania problemowe czy ryzykowne, nasilają się problemy natury psychicznej, zwiększa się liczba osób które mają zaburzenia emocjonalne, zaburzenia osobowości. Właśnie te osoby przejawiają skłonności do uzależnień i łamania norm społecznych, mają skłonności do manipulacji, nie mają wykształconej empatii dlatego krzywdzą innych. Są ukierunkowani na zaspokajanie własnych potrzeb, dlatego tak wyraźny w szkołach staje się problem przemocy, agresji, nieuznawania autorytetów. Trudne jest indywidualne dotarcie do takiej młodzieży, gdyż z natury uważają oni innych za wrogich sobie.

Rodzina dysfunkcyjna jest to rodzina, która nie spełnia swych zadań względem dzieci.

W takiej rodzinie na pierwszym miejscu zaspakajane są potrzeby rodziców a nie dzieci. Zaburzona jest również więź emocjonalna między członkami rodziny – są osoby ważniejsze, którym pozostali członkowie rodziny muszą się podporządkować. Atmosfera w rodzinie jest pełna napięcia, zasady są narzucane. Nie można wyrażać swoich uczuć, myśli, pragnień. Każda rodzina dysfunkcyjna naraża dziecko na szereg negatywnych emocji. Niejednokrotnie dzieci w takich rodzinach odbierane są jako balast dla rodziców ograniczający ich swobodę. Wobec dzieci stosowane są surowe kary, nieadekwatne do stopnia przewinienia.

Podejmując rozważania na temat roli rodziny w systemie profilaktyki, trzeba zdawać sobie sprawę z aktualnych zagrożeń, jak rozwój cywilizacji. Postawy wielu ludzi nacechowane są lękiem

przed przyszłością, rozczarowaniem. Wiele małżeństw się rozpada. Rodzice, nie zwracają uwagi na potrzeby dziecka (głównie emocjonalne). 1/5 nastolatków deklaruje, że rodzice nie wiedzą ani z kim ani gdzie spędzają wieczory.

Pracownicy socjalni i asystent rodziny Ośrodka Pomocy Społecznej w Janowie Podlaskim w ramach wykonywania swoich obowiązków podejmują działania na rzecz rodzin dysfunkcyjnych, borykających się z różnorodnymi problemami. Niejednokrotnie są to rodziny, które oprócz ubóstwa dotknięte są wieloma dysfunkcjami. Praca z takimi rodzinami wymaga od kadry pomocy społecznej wysokiego profesjonalizmu i zaangażowania w podejmowanych działaniach.

IV CELE I ZADANIA PROGRAMU

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy:

1. opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny,
2. tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystenta rodziny,
3. tworzenie i rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych przez:
 - zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci,
4. finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystenta rodziny,
5. współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym:

1. Cel główny Programu:

Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

2. Cele szczegółowe:

Cel 1	Diagnoza i monitoring skali potrzeb i problemów rodzin
Zadania	Systematyczna diagnoza rodzin objętych pomocą GOPS, Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci i rodzin wymagających wsparcia.
Zakładane rezultaty	Sprecyzowana wiedza na temat rodzin wymagających pomocy podniesienie bezpieczeństwa zdrowotnego rodzin. Uczenie rodziców i dzieci postaw prozdrowotnych,
Wskaźniki	1. Liczba rodzin objętych pomocą GOPS
Realizatorzy	GOPS w Janowie Podlaskim

Cel 2	Poprawa jakości życia i pomoc w zapewnieniu rodzinom bezpieczeństwa socjalnego – przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin
Zadania	1. Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom wymagającym wsparcia (zasiłki okresowe, celowe, zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, zasiłki pielęgnacyjne,

	świadczenia pielęgnacyjne, specjalne zasiłki opiekuńcze, stypendia szkolne, dodatki mieszkaniowe i energetyczne, pomoc osobom uprawnionym do alimentów, świadczenia wychowawcze 500 plus, jednorazowe świadczenie 4.000 zł (za Życiem) 2. Finansowanie dzieciom dożywiania w szkołach 3. Zapewnienie poradnictwa rodzinnego, pedagogicznego w zakresie uzależnień, terapii grupowej, terapii indywidualnej, terapii rodzinnej dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze. 4. Aktywizacja zawodowa rodzin z problemem bezrobocia (współpraca z PUP) 5. Pomoc w zaopatrzeniu dzieci w artykuły i podręczniki szkolne program „Dobry Start”. 6. Rozwijanie działań wspierających i edukacyjnych skierowanych do rodziców biologicznych dzieci i młodzieży umieszczonych w pieczy zastępczej, mających na celu powrót dzieci pod opiekę rodziców, budowanie więzi pomiędzy dziećmi i rodzicami.
Zakładane rezultaty	1. Poprawa jakości życia rodzin, pomoc materialna, poprawa standardu życia rodzin. Zapobieganie rozpadowi rodziny i umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej z powodów socjalno bytowych. 2. Zmniejszenie problemu niedożywiania wśród dzieci i młodzieży. 3. Poprawa relacji pomiędzy członkami rodziny. Poprawa funkcjonowania rodzin i osób korzystających ze wsparcia. 4. Podniesienie bezpieczeństwa bytowego rodzin. 5. Pomoc materialna dla rodzin. 6. Reintegracja rodzin.
Wskaźniki	1. Liczba osób objętych wsparciem. Ilość wypłaconych świadczeń. 2. Liczba dzieci objętych dożywianiem. Liczba placówek. 3. Liczba osób korzystających z poradnictwa. Liczba udzielanych porad. Liczba podmiotów udzielających wsparcia. 4. Liczba rodzin z problemem bezrobocia objętych wsparciem w celu aktywizacji zawodowej. 5. Liczba wypłaconych świadczeń. 6. Liczba rodzin biologicznych korzystających ze wsparcia asystenta rodziny. Liczba dzieci powracających do rodziny biologicznej.
Realizatorzy	GOPS w Janowie Podlaskim, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Janowie Podlaskim, Urząd Gminy Janów Podlaski, placówki oświatowe

Cel 3	Poprawa funkcjonowania rodziny oraz warunków rozwoju dziecka w środowisku rodzinnym
Zadania	1. Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny 2. Wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu poprzez pracę socjalną oraz współpracę z asystentem rodziny 3. Podejmowanie działań w celu pozostawienia dzieci w rodzinie biologicznej oraz powrotu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do rodzin biologicznych 4. Organizacja czasu wolnego i wypoczynku dla dzieci z rodzin wymagających wsparcia 5. Umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego; psycholog, logopeda, prawnik

	6. Wsparcie w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych 7. Organizowanie spotkań dla rodziców mających na celu wymianę doświadczeń i zapobieganie izolacji
Zakładane rezultaty	1. Podniesienie umiejętności rodzicielskich oraz poprawa zdolności wychowawczych rodziców 2. Wzrost świadomości w związku z pełnieniem ról rodzicielskich oraz w zakresie planowania i funkcjonowania rodziny 3. Podniesienie możliwości rozwojowych dzieci i młodzieży 4. Promowanie i wspieranie organizacji różnych form spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży 5. Poprawa funkcjonowania rodzin i osób korzystających ze wsparcia. Poprawa relacji pomiędzy członkami rodziny. 6. Poprawa sytuacji materialnej rodziny 7. Reintegracja rodzin
Wskaźniki	1. Liczba asystentów rodziny 2. Liczba rodzin z dziećmi objętych wsparciem asystenta 3. Liczba dzieci powracających do rodziny biologicznej 4. Liczba dzieci korzystających wypoczynku letniego 5. Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego 6. Liczba osób korzystających ze wsparcia specjalistycznych usług opiekuńczych 7. Liczba osób korzystających ze spotkań dla rodziców
Realizatorzy	GOPS, Urząd Gminy, GOK, parafia, placówki oświatowe

Cel 4	Podjęmowanie działań interdyscyplinarnych mających na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym oraz rozwiązywanie już istniejących kryzysów
Zadania	1. Współpraca z podmiotami i instytucjami zajmującymi się rodziną 2. Promowanie wspólnych działań inicjatyw międzyinstytucjonalnych oraz nowych rozwiązań i dobrych praktyk na rzecz wspierania rodziny 3. Pomoc rodzinom dotkniętym uzależnieniami 4. Pomoc rodzinom dotkniętym przemocą 5. Zapewnienie wsparcia przez asystenta rodziny 6. Tworzenie i realizacja programów profilaktycznych w zakresie zapobiegania niekorzystnym zjawiskom społecznym
Zakładane rezultaty	1. Zmiana postaw i zachowań społecznych w rodzinach zagrożonych negatywnymi zachowaniami społecznymi 2. Zwiększenie kompetencji opiekuńczo wychowawczych rodziców 3. Wzrost świadomości i umiejętności radzenia sobie z negatywnymi zjawiskami społecznymi i przyjmowanie pozytywnej postawy społecznej i obywatelskiej przez dzieci i młodzież 4. Współpraca między osobami pracującymi na rzecz rodziny 5. Ukierunkowanie pomocy na rzeczywiste problemy i potrzeby. 6. Objęcie wsparciem rodzin dotkniętych przemocą. 7. Poprawa stylu życia i nawyków. Umacnianie więzi rodzinnych.
Wskaźniki	1. Liczba spraw skierowanych do komisji 2. Liczba wniosków skierowanych do komisji przez asystenta rodziny

	3. Liczba osób, które dobrowolnie podjęły się leczenia odwykowego 4. Liczba wpływających niebieskich kart 5. Liczba grup roboczych 6. Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty
Realizatorzy	GOPS, PCPR, Zespół Interdyscyplinarny, Komisariat Policji, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej, KRPA, placówki oświatowe

Cel 5	Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej rodzin dysfunkcyjnych
Zadania	1. Zabezpieczenie środków na pobyt dzieci w pieczy zastępczej 2. Prowadzenie monitoringu dzieci w rodzinach dotkniętych sytuacją kryzysową 3. Podniesienie wśród społeczności lokalnej wiedzy i kompetencji, dotyczących zasad prawidłowego funkcjonowania rodziny. 4. Wspieranie działań dotyczących motywowania społeczności lokalnej do organizowania różnych form wspólnego rodzinnego spędzania czasu, rozwój alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (koła zainteresowań, place zabaw, obiekty sportowe i rekreacyjne, kulturalne, festyny, imprezy integracyjne, spotkania międzypokoleniowe itp.) 5. Informowanie o dostępnych metodach wsparcia rodziny
Zakładane rezultaty	1. Zmiana postaw i zachowań rodzin dysfunkcyjnych 2. Wszechstronna i systemowa pomoc dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych
Wskaźniki	1. Kwota wydatkowana za pobyt dzieci w pieczy zastępczej 2. Liczba zorganizowanych festynów, imprez integracyjnych, spotkań międzypokoleniowych, 3. Liczba dzieci biorących udział w zajęciach pozalekcyjnych, kołach zainteresowań 4. Liczba zorganizowanych kampanii edukacyjnych
Realizatorzy	GOPS, Urząd Gminy, GOK, Komisariat Policji, placówki oświatowe

Cel 6	Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się niesieniem pomocy rodzinom
Zadania	1. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników pomagających rodzinie poprzez udział w szkoleniach, kursach
Zakładane rezultaty	1. Podniesienie profesjonalizmu osób niosących pomoc rodzinie 2. podniesienie kompetencji i skuteczności podejmowanych działań pomocowych
Wskaźniki	1. Liczba szkoleń, kursów 2. Liczba osób biorących udział w szkoleniach
Realizatorzy	GOPS, placówki oświatowe

Gminny Program Wspierania Rodziny zakłada tworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin z terenu gminy Janów Podlaski. Wspieranie rodzin będzie miało charakter profilaktyczny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzania się ze swoimi problemami przy wykorzystaniu własnych umiejętności. Wsparcie instytucjonalne będzie zapewniane w sytuacji, gdy rodzina będzie musiała zmierzyć się ze swoimi problemami, których nie jest w stanie samodzielnie rozwiązać. Zadania wynikające z powyższego

programu realizowane będą zgodnie z zasadą pomocniczości i z uwzględnieniem podmiotowości dzieci i rodzin.

V ADRESACI PROGRAMU

Odbiorcami działań ujętych w Programie są rodziny i dzieci zamieszkałe na terenie Gminy Janów Podlaski w szczególności rodziny przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej oraz rodziny, w których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej.

VI REALIZATORZY PROGRAMU

Program realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Janowie Podlaskim przy udziale:

1. Urzędu Gminy w Janowie Podlaskim;
2. Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Janowie Podlaskim;
3. Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Janowie Podlaskim
4. Placówek oświatowych z terenu Gminy Janów Podlaski;
5. Placówki Służby Zdrowia;
6. Organizacji pozarządowych;
7. Komisariatu Policji w Janowie Podlaskim;
8. Kuratorów Sądowych;
9. Sądów – Wydziały: Karny, Rodzinny i Nieletnich;
10. Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Białej Podlaskiej;
11. Powiatowego Urzędu Pracy w Białej Podlaskiej
12. Gminnego Domu Kultury w Janowie Podlaskim

VII ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Finansowanie 3 -letniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Janów Podlaski, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

VIII MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Program będzie koordynowany przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Janowie Podlaskim. W ramach jego realizacji będą gromadzone informacje, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby i zrekonstruują działania, które mają dać informację zwrotną, pozwalającą na określenie i wprowadzenie dodatkowych zmian w programie.

Wskazana jest stała współpraca pomiędzy instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami w celu zapewnienia najlepszego efektu podjętych inicjatyw.

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji i monitoringowi w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację.

Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych.

W terminie do dnia 31 marca każdego roku przedstawiane będzie Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.

IX PODSUMOWANIE

Aby osiągnąć zamierzone cele w realizację programu powinny włączyć się aktywne instytucje, placówki i organizacje, które swoimi działaniami, wspierają dzieci i rodziny. Spodziewanym efektem realizacji programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.